



Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

SENSUL VICTORIEI

istoria, lupta, munca și creația arăta călăuzesc un vast orizont de conștiință ce luminează, pe rând, mintea și sufletul fiecărei generații. Spațiul și timpul memoriei rețin evenimentele și faptele care au dat durată și profunzime destinului național, îmbrățișând aspirații și idealuri a căror forță de atracție s-a manifestat și se manifestă necontenit, prindând o nelăsată vocație a construcției de sine a patriei. O permanentă voință a ei de a trăi în libertate și independență. Se împlinește 110 ani de la unul din asemenea momente cruciale ale istoriei noastre moderne, cucerirea prin luptă, și pe cimpul de bătălie, a independenței de stat. Act fauritor și de intensă rezonanță, pentru că în cuprinderea sa pulsă rădăcini de permanență istorică — ideile și idealurile anului revoluționar 1848, ideile și idealurile unității realizate în scurt timp — un tumult al acelor vremuri care se cheamă altitudin și fapte pe măsură. Act fauritor și de o intensă vibrație în timp, pentru că prin semnificația și importanța sa legifera pe mai departe un viitor de luptă și pune bazele marilor profeții de mai târziu, consacrand o indisolubilă legătură între ideea de independență și ideea de unitate și integritate. Cu acel corolar al lor — libertatea — care avea să le lumineze și mai adâncă înțelegerea și să le statornicească în temelii marilor transformări ale revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antitimporalistă din vara strânsă, simbolic sub semnul zilei de 23 August 1944.

El a adus clarificări de fond și în materie de istorie a ideilor de libertate și independență. Există în gândirea politică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, principii, teze și concepții care au situat cu îndreptățire istoria la altitudinea și cîrțile uriașelor transformări care aveau să se producă și se produc în economie, știință și cultură, în procesul de permanență înflorire economico-socială a patriei. Dezvoltarea în independență și libertate și, în consecință, sporirea necontenită a temeiurilor acestora, afirmarea și împlinirea lor în procesul muncii și al creației, al înfăptuirii neabătute a Programului partidului, al obiectivelor și sarcinilor asumate prin hotărârile marilor forumuri comuniste care au dat intridevăr dimensiuni de epocă unei perioade istorice scurte, au primit și primesc de fiecare dată confirmarea de fond a realității, dintr-o perspectivă a istoriei unitice și călăuzitoare, a spiritului patriotic-revoluționar. Măstecarea înaintată a trecutului face corpurile de prezentului iar marile cititorii în plan economic și social ale acestor ani sint mărturie peste veacuri ale unei impresionate renașteri și înfloriri naționale. Ele sint rodul ca și deschiderile ce decurg din strategia gândirii și acțiunii comuniste fundamentate de conducătorul partidului și statului nostru. Formează această cale a viitorului de care aparținem și pe care ni-l apropiem necontenit.

Un cuvînt de pace trebuie rostit în aceste zile care se leagă în semnificații lor istorice pentru că, în esența lor, ideile de libertate și independență au putut primi și primesc forța întreagă a realității, îmbrățișînd neîncetat și orizonturile păcii, ale luptei pentru afirmarea și apărarea acestui drept vital al oamenilor, al popoarelor, pentru salvagardarea ființei însăși a umanității.

Un cuvînt de pace despre un chip al păcii care a trecut și trece prin drama și sfîșietoarea înțercări. Este acest cuvînt care s-a făcut și se face deseori auzit de pe pămîntul românesc. Printr-o conduită exemplară pornită dintr-un statornic și profund act de respect la adresa independenței și suveranității tuturor țărilor și popoarelor. Inițiative și demersurile prezidentului României propun o nouă lume care să fie a păcii, a progresului și civilizației, o lume mai bună și mai dreaptă, la adăpost de orice amenințări și în consens cu principiile înțelegerii și cooperării. Instaurarea de măsuri concrete prin care să se poată ajunge la dezarmare — nucleară și generală — și reinstaurarea încrederii între țări și popoare, a respectului, reprezintă calea de mers către care România îndeamnă și pe care ea însăși s-a angajat cu toate eforturile muncii și creației sale. De fapt ceea ce spune conducătorul partidului și statului nostru este trecerea de la vorbă la fapt, este acest moment al trecerii de la decarații de intenții la rezolvări concrete. Calea pașilor siguri cum o mai numește și în acest fel cuvîntul românesc de pace primește un substanțial și exemplar impuls al realității dinamice, al realității concrete. El este și o cuprindere, pe un fond istoric mai vast, a acestor zile sărbătorești de mai.

Lucafeărul



PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Lumea constructorilor

aparută în prestigioasa colecție „Colocvile adolescenței”, a Editurii Albatros, recenta carte a lui Pavel Poreș, „Pașărea purpurie a dragostei” (1986), este interesantă prin modul de abordare a subiectului. Nu este un roman — autorul nu și-o numește astfel, și nici altcum — dar nu este nici o suită de reportaje și, cu toate că partea estetică este prevalentă, nici o colegeră de esuri despre înerețe. Un posibil subtitlu al ei ar putea fi cartea nuntelor pentru că în final majoritatea personajelor (avem de-a face, desigur, cu niște personaje — și încă destul de bine conturate) ies din scenă căsătorindu-se. În egală măsură s-ar putea vorbi despre un spațiu al fetei ori al optimismului și încrederii, pentru că toate conflictele (sint și conflicte în această carte) se rezolvă furtiv. Pe scurt, materia epică propriu-zisă este susceptibilă de a fi pusă în paranteză, importantă rămîind preminiența estetică și modul de abordare a epicului.

Pavel Poreș pătrunde într-o lume dură, cea a constructorilor, unde se muncеște mult, ființa umană împrumutînd ceva din ritmurile masinii, fiind confruntată atît cu materia cit și cu ea însăși și cu formele de organizare în care se încadrează. În aceste condiții autorul urmarește posibilitățile personajelor de a-și păstra individualitatea, personalitatea distinctă, de a rămîne ele inesele fără a se dizolva într-o masă amorfă de muncitori robotici. Sint două limite, pare a ne spune eseuistul, între care evoluează acest tip de viață colectivă — limita de jos care riscă a atrage într-un amestec nefericit indivizii prin decădere psihică și morală — și limita de sus, fixată de imperativul vieții omenești, punctată deci de segmentele omenești, ale bunului simț, ale dragostei, ale propensiunii spre cultură. Atrăși de această zonă „purpurie” a înălțimilor terestre (nu abstracte, astrale), oamenii își păstrează încrederea, înfruntă creșterile vieții și dificultățile muncii, au sentimentul individualității lor. Pe lângă aceasta, capătă sentimentul unei necesități de a-și impune umanitatea dobîndită de a milita pentru atragerea (salvarea) colegilor, prietenilor, celorlalți cunoscuți, pentru menținerea acestei limite de sus cu un reper de avut în vedere pentru oricine. Autorul are încredere în umanitatea lumii obișnuite pentru că are conștiința că în interiorul ei există oameni de excepție care se organizează, chiar spontan, în nucleu de atracție și îndrumare. Acești oameni din interior care aduc un suflu regenerant sint fete tineri (și mai ales tineri cu putere de muncă și cu dorința de a se desăvîși în meserie ori în vocation), fie muncitori de înaltă calificare, fie ingineri interesați de descoperiri și invenții, fie șefi de santiere care muncesc cu patos și îndrăzneală, fie activiști de partid, ridicăți chiar din rîndurile șantierului, care intră în tonusul vivace al activității. Tînărul Valentin Serban s-a certat cu părinții care nu au avut încredere în el (făcînd pusă dea la o facultate care nu i-a plăcut, l-au considerat un neisprăvit, etc.) — și a venit pe santier unde începe să-și desăvîșească școala vieții. Se va muta la un cămin de nefamilisti, va locui într-o cameră împreună cu alți patru colegi, va susține la început greu dezordinea „casnică” dar treptat va contribui la instaura-

rea unui climat omeneșc. El nu este un fel de personaj-model, o proiecție reportericească a omului fără pată, ca punct de reper. Dimpovărită: are ieșiri nocturne la restaurantele din zonă, cucerește mai mult în joacă o fată împroună cu care face escapade la sfîșit de săptămîna, etc. Dar fondul sufleteș bun — definit mai ales în conflict cu lumea dură în care a nimerit — îl face să aleagă calca muncii și a cinstei — va renuși la o facultate tehnică, se va căsători cu Irina și va întemeia un cămin armonios. Părinții, desigur, se vor atîna și ei de noua familie. Inginerul Paul Pristavu a lucrat, împreună cu un coleg de pe alt santier, la un tratat despre ciment care sintetiza o lungă experiență profesională și propunea soluții atît de noi încît editura ce se angajase că-l publică a rămas în cumpănă. Cei doi nu protestau, nici nu abandonau munca — ci vin la București, își caută prietenii mai vechi, reușesc să provoace o sedință cu specialiști de înaltă tinută științifică — și prină la urmă își impun punctul de vedere în fata editurii. Faptele sint povestite fără a se intra în amănunte, autorul merge numai pe creșta evenimentelor, selectează fragmente de discuție între cei doi, între specialiști,

Nicolae Georgescu

Continuare în pag. a 7-a

TINĂR IN AGORA

La mare înălțime

a fi astăzi comunist înseamnă a fi intru adevăr și demnitate. Însăamnă să fi mereu în luptă cu tot ce e bun și nu e bine și vice-versa. Căci mari revoluții se petrec în societate dar mari revoluții sînt necesare și în lăuntrul celor care o alcătuiesc prin ființa lor alăturată celorlalți.

E limpede, spectacolul lumii nu mai îngăduie de mult spectatori. Există cite un rol pentru fiecare din noi, un rol care nu se joacă ci se trăiește. Cu pastune, cu heințiplear.

Tînăra generație care se ridică acum în patrie ilustrează cu tot-mai adîncă împelzime aceste adevăruri. În școli, în amfiteatre, în uzine, pe ogoare și pe vaste șantiere, tinerii comunisti își exprimă prin faptă credința în viitor.

Si mă gîndesc în această clipă la adolescența care mă întreba cum, oare, ar putea să-și descopere energiile ascunse, acea extraordinară forță pe care nu ne-o cunoaștem încă. „Dacă aș avea o asemenea putere — îmi spunea — aș lucra douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, aș vindeca toate bolile, aș sterge suferința de pe chipul oamenilor”. O ascultăm și mi vine în minte doctoria tînăra care a plecat din București tocmai într-un cătun răsărit prin stufărișurile Delta pentru că acolo era nevoie de ea și se mai afla acolo și acum, după zece ani.

Cum aș putea să stau cu minile încrucișate

Sentimentul libertății

Independența este un sentiment, marile noastre sentimente de popor vechi european. Spre deosebire de alte sentimente, independența nu aparține individului, ci colectivității. Este un sentiment al neamului întreg, nu se naște cu fiecare om, nu moare cu fiecare om, el există o dată pentru todeauna și rămîne nealterat de conjuncturi. Sentimentul acesta profund și pur nu reprezintă suma unor sentimente individuale, ridicate matematic pe o treaptă superior cantitativă, fiindcă el face parte din chiar matricea spirituală a națiunii în așa măsură încît nu el ne aparține nouă, ci NOI II APARTINEM LUI pentru a avea dreptul la existență și a ne continua neîntrerupt conștiința de popor.

Cînd Memoratul și Glad și alți conducători pămîntului și neatințarea lor cu colportorii veniți din vest, ci au răspuns chemării multimilenare a sentimentului independenței unui întreg popor românesc din care ei înșiși făceau parte. Cînd Mircea cel Mare l-a învins pe Balazid, a făcut-o tot în numele acestui sentiment de rădăcinile adînci, înzestrînd, din ființa nației, și ce au fost Stefan cel Mare și Mihai Viteazul altceva decît încarnarea marelui sentiment al independenței? Marii noștri eroi încoronăți ai veacului de mijloc, apărătorii de țară și de lege, reprezintă doar nume proprii ale poporului, care s-a numit în diferite veacuri:

Basarab, Mircea, Mihai, Stefan, Horea, Iancu. Sutele de mii de oșteni caștăi pe cîmpurile de luptă au avut toți cite o coroană pe cap, o coroană nevăzută dar nu mai puțin din aur, din aurul curat al sentimentului de libertate și independență. Întreg pămîntul românesc este presarat cu coroanele lor strălucitoare și în fiecare brazdă fierul plugului răsturnă cite una, și fiecare copac din inunții noștri își împletește rădăcina cu incul cald al coroanelor soldaților necunoscuți rămași pentru todeauna de straja din Transilvania pînă la fărîmurile mării. Întreaga noastră istorie este o istorie a luptei pentru independență. Si pentru unitate. Anul 1877 a însemnat pentru această lungă și neîntreruptă luptă o izbîndă așteptată de veacuri, o izbîndă care a confirmat pe celelele dinamice ale „Sentimentului independenței” s-a manifestat atunci pe cîmpurile de la Pleșna și Grivita atît de năvalnice, încît Europa a rămas în admirația oștirii române ca în fata unui miracol. Fiindcă nu ne cunoștea bine istoria! Dacă ar fi știut mai multe despre noi, ar fi înțeles că timp de două milenii ne-am distigat dreptul de libertate și neatințare prin sute de „miracole”, singura șansă de a supraviețui fiind aceea de a muri apărîndu-ne. Sentimentul independenței e și mai mult decît alt: e o vocație.

Dan Tărcihă

Răspîntiile istoriei

Ștind de la Bălcescu citire, că „Istoria este cea dintr-o carte și a unei nații. Într-însa cu își vede trecutul, prezenta și viitorul”, îl parcurem cu posesie și încinare tîle, iată, și într-acest început de mai, cînd, prin mijlocirea citorva date scumpe simțirii noastre, sîtăbătem intersecții ale istoriei. Abia am cîntărit, așa cum se cîntărește în faptele de muncă și creație, ziua solidarității internaționale a oamenilor muncii, amintindu-ne că, peste doar trei ani, se va împlini exact un secol de la sărbătorirea zilei de 1 Mai, pentru prima oară, în România, în anul imediat următor hotărîrii Congresului I al Internaționalei a II-a, ținut la Paris. Atunci, în 1889, la București, peste cinci mii de muncitori cu steaguri și pancure s-au adunat în Piața Amzei, în preajma sălii „Sotir”, lafăratele întonează „Internationale”. „Destăpă-te, Române”, după care, într-o desăvîșită ordine, coloanele muncitorești demonstrează prin capitală. Desigur, în fluxul memoriei care bate întruna, cu valurile ei, în tîmpla timpului revoluționar, și alte aduceri aminte își revalează: aici, în sala „Sotir”, s-a deschis la 31 martie 1892 Congresul de constituire a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România; iar la tribuna aceeași sălii au cuvîntat, de-a lungul vremii, si intelectuali precum C. Dobrogeanu-Gherea, Anton Bacalbașa, Traian Demetrescu, Ioan Nădejde și I. L. Caragiale. Si apoi, mai aproape de zilele noastre, după cîtopirea Austriei și Cehoslovaciei de către Germania hitleristă, cînd România era — după expresia lui N. Iorga — „o țară pînălă”, la 1 Mai 1939 a devenit, la chemarea Partidului Comunist Român, spațiul istoric al desfășurării unei viguroase manifestări patriotice, antirăzboinice și antifasciste: „1 Mai s-a transformat într-o puternică manifestare împotriva fascismului și războiului, numărîndu-se printre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile cînd fascismul era în ofensivă, după München” (Nicolae Ceaușescu). Astfel, pe străzile Bucureștilor, în poftă măsurilor represive luate de autorități,

peste douăzeci de mii de oameni ai muncii mărșăluiesc prin oraș, scandînd lozincile: „Jos fascismul!”, „Jos războiul!”, „Trăiască unitatea clasei muncitoare!”, „La ghilotina Hitler și Mussolini!”, „Să ținem piept agresorilor!”, „Trăiască integritatea teritorială a României!”, „Întreg traseul capătă aspectul unui cîmp de luptă revoluționară. Agențiile de presă străine lansează știri pe teleximprimatoare, „Scientia”

Cutezător

Există un partid cutezător o flumără a timpurilor noi pe care îl cinstește un popor de mori și ne-firici ori.

E Ceaușescu vremea noastră nouă cel ce clădește-n timp pentru popor sindical al luptelor de bine erou între eroi, nemuritor.

In el se-adună tot ce-i românesc vatra de-a pururea în adevăr istoria pulsează în artera lumină pentru cel mai nobil zbor.

Dumitru Ion Dincă

tipărită în condiții de ilegalitate, relatează: „Incolonați cite șase într-un rînd masele pornesc în demonstrație. Mii și mii de muncitori, meseriași, funcționari, intelectuali, fancei muncitoare, țăranice intelectuale, mase de tineri muncitori antifascisti — o adevărată înfrîn-

Continuare în pag. a 6-a

ARGUMENTELE CĂRȚILOR NOASTRE

Prestigiul realismului

Cînd în urmă cu citeva luni, somat aproape să intervin de către Teodor Ujui, imobilul organizator al unei simpozion Liviu Rebreanu desfurat la Ineu (unde, trebuie neapărat să mărturisesc, l-am cunoscut în stîrși pe Puța Florica Rebreanu, Nicolae Gheran, Sever Ursă și unde am nimerit în ultimul moment), am încercat să motivez „apropierile” mea de cîtorul romanului românesc „Vorbă despre Nevoia de Rebreanu. Acest titlu de împrumut, prea folosit și, vai, prea adevărat pare a fi fost fertii prin consecințe, luminîndu-mi — pe ecranul întîlnirii inuane — un drum pe care aș vrea să-l străbăt în anii care vin.

Si mă îndrept în această clipă la toți tinerii care m-au privit cu ochi înroșiți de nesomn, după șiruri întregi de nopți albe în care au căutat să dea materialitate unei idei al cărei licăr neostoiit le lumina mîntea și nopțile nedormite. Ei, tinerii, născocitori, a căror libertate de spirit spumăre orice urmă de rutină, sint cea mai frumoasă intruchipare a puterii creatoare, a îndrăzneții, a tenacității.

Si cum am putea uita demingii în salopete albastre, cei care își lasă în betoanele marilor zidiri ale țării o farmă fierbinte de inimă? Si cum să-l uităm pe cei care ascund în căușul palmelor oceane de grine, universuri de aur unduitor? Ei sint contemporanii noștri, alături de ei zbor obligatoriu la mare înălțime, acolo unde speranța se arată orbitor de clar devenind voință și apoi voința tuturor, a lor, a ta, a mea, a noastră, devenind o realitate, o eră nouă așa cum o visăm în cele mai frumoase vise ale noastre, așa cum au visat-o alți comunisti care au fost și ei tineri și au intrat în nemurire înainte de a fi îmbătrînit.

Gabriela Hurezean

Continuare în pag. a 7-a

Adrian Dinu Rachieru

CRONICA LITERARĂ

PAUL ANGHEL:

«Întoarcerea morților»



Intoarcerea morților este un roman despre marea revoluție a secolului XIX românesc. Ciclul Zăpezile de acum un veac este un roman insurrecțional. Paul Anghel a voit să pună capăt contradicției dintre proza literară și științifică de la sfârșitul de parvenții și de politicieni de berărie, și înfățișarea unei societăți insufletite de Kogălniceanu și Rosetti, de Alessandri și Brătianu, de Caragiale și Eminescu, de Maiorescu și Hășdeu, de Carol I și Ion Creangă. Pentru a nu mai vorbi de cei care au trecut Dunărea în veston militar și au demonstrat cu arma în mână că o Românie ignorată se afla la Dunăre și că independența ei este un act pe ciudat de legitim pe atât de întințat.

Frapantă la Paul Anghel este viziunea, generoasă și răsculțitoare, avidă de adevăr omeneș și de perspectivă socială și politică. Cartea este plină de juxtaapuzări și asocieri șocante cu intenția vădită de a forța ochiul să vadă și mintea să înțeleagă. Imaginilor trase din cărți și instalate în mentalitatea curentă îi se opun altele, care contrazică confortul imaginărilor moștenite. Se încrucișează în acest roman clase sociale, popoare, state, religii, limbi, regnuri. Este o regulă a marilor războaie, dar și modul de a participa la istorie al unui popor. Pentru că, deși în roman sînt multe personaje, romanțelul nu e confusiv cu adevărat de niciunul. Oricâtă atenție se acordă, fie Prințului, fie lui Brătianu sau conului Mihalache, fie lui Rășeanu sau lui Hășdeu, scopul ultim nu sînt aceste portrete desenate memorabil. Cit de colorate și singulare sînt mediile străbătute, și autorul are plăcerea „filării” lor în funcție de caracterul lor climatic, antropologic, social, artistic, nici cromatizăm lor nu reprezintă ținta specială a cărții. Mai rămîne războiul, un

război cumpit, cu un imperiu care nu vrea să moară, susținut de o armată de țărani și mici burghezi decisi să-și facă datoria, un război pentru independența țării, dar nici războiul nu este scopul cel mare al cărții. Evenimentele frontului sînt încercute concentrice de alte fapte și de alte lumi. Sus, deasupra, stă ultimul cerc concentric, cel mai larg, al diplomaților, care reprezintă forțele politice intrate în joc. În dincolo de ele, deasupra lor, stau forțele naturii și ale cosmosului. Privirea romanțelului parcurge treptat toate aceste cercuri concentrice, într-o ordine și pe rute care conferă romanului suspensul și aspectul de hieroglifă românească. Năvodul epic prinde în rețelele lui întoarcerea suflarea românească magnetizată de marea eveniment al războiului, condula ei sub zodia împrejurărilor ultimative. Scopul și sensul romanului sînt de a surprinde această reacție, de a arăta cititorului modul unui popor de a trăi un eveniment crucial al istoriei lui, de a-și înfățișa posibilitățile și resursele. În Zăpezile de acum un veac răsuna ca într-o scoică aspiratiilor, proiectele și încercările esuate ale scriitorilor din secolul trecut de a surprinde într-o lucrare sumă genului unui popor exprimat printr-unul din gesturile lui definitorii. Literatura română este de altfel gazda unui adevărat cimilit de proiecte eguate a căror contemplare te duce cu gîndul la literatura vizată de cîteva generații. Însă, inspirat de oamenii secolului trecut, Zăpezile de acum un veac este animat de ideile aceluiași secol, rodnice ori de cite ori s-au întîlnit cu scriitorii a căror marcă suflătoare și intelectuală i-a apropiat de idealurile înaintașilor. Este cazul lui Sadoveanu, Argehi, Voiculescu, Blaga, Călinescu sau Eliade. În romanul lui Paul Anghel, Zăpezile de acum un veac, comunitatea de spirit cu marii înaintași ai secolului trecut este izbitoră, cartea respirînd nu numai aerul combatanților din tranșee sau din cabine-

IULIAN NEACȘU:

«Maria de zăpadă»



O surpriză, și nu dintre cele nepăcuite, ne oferă Iulian Neacșu cu a cincea sa carte, de această dată, după proza din Iarna cînd e soare și In-sul, reportajele din Un buceureșean în țrețere prin București și Confabula (fabule contemporane) din Amintirile lui Harap Alb, un volum de versuri, frumos intitulat Maria de zăpadă (Editura Eminescu, 1987). Surpriza de care vorbeam nu constă atât în faptul că un prozator și reporter scrie acum versuri, ci în faptul de sensibilitate propriu aici, neamțului în nici un fel de cărțile anterioare. Iarna cînd e soare propunea o proză compartimentată cu evadări în oniric, avînd ca modele posibile pe Salinger și Steinbeck, Insul mărturisea și gustul pentru comici de limbă, reportajele din Un buceureșean în țrețere prin București adăugau experiența cotidianului și gustul pentru spectaculos, iar contabilele ne arătau un moralist, nu o dată sarcastic, inclinat către parabola transparentă, cu miză socială. Și, iată, acum, poezile din Maria de zăpadă, caligrafii ale unui eros spiritualizat, difan, grațios, dezbătînd un sentimental recuperabil, extrăgînd din conținutul portretului utopic al iubitei ideale. Titlul cărții ca și, mai ales, al primei secțiuni (Noaptea inocentilor) conține sugestii bibliice (imaucuala conceptiune, Herodada) dar, în fond, în afara unor auzii vagi, cu funcție mai curînd culturală decît pur poetică, și a unei generale aspirații către puritate, asemănătoare cu adorația, poeziile de aici nu întretin legături substanțiale cu, să zic așa, miturile respective. Ele (poeziile) sînt definiți și redefiniri ale sentimentului erotic, iar modelul lor, îndepărtat — dacă ar fi să numesc unul — ar fi Cîntarea cîntărilor, și mai apropiat, Nichita Stănescu, „cel Suav”, din poezii ca: „Spune-mi, dacă te-ai prinde-nr-o zi / și i-ai săruta talpa piciorului, / nu-i așa că ai schio-păta puțin, după aceea, / de teamă să nu-mi strîvești sîntul?”. Iată și replica lui Iulian Neacșu, asemănătoare în nosemnările ei, „Cîci propune aceeași construcție cu „poantă”: „Ești atât de nepăminteană / încît atunci cînd te privez întreb / doamnă / cum de s-a așezat pe ochii mei / atât de ușor / un flutur”. Poezia lui Iulian Neacșu este saturată de imagini ale

purității și fragilității, conștitanțe cu simplitate, fie prin repetarea aceluiași adjectiv, fie prin selectarea unor cuvinte din sfere semantice apropiate ideii. Zăpada, aripi (de ingeri), fluturi albi, floare de cîmp, pescăruș, erin, mestecău alb, corăbii albe sînt cuvinte și sintagme recurente în această poezie lirică, cu funcție de atribut ale iubitei (idei de iubire), alcătuită schițe de portret care, prin suprapunere, alcătuesc un fel de diagramă a sentimentului erotic și, totodată, o variantă de decor paradisiac. Iată un exemplu pentru primul tip de imagine despre care aminteam, un „studiu” în alb, în care, contrapunctic, cu efect în planul tensiunii lirice este inserată, suprinzător, o figură a cruzimii: „Să vezi un flutur alb / cu aripile albe / într-o răză albă / să vezi acest flutur alb / cu un ac înfrînt în trupul alb / pa gulerul de dantelă albă și rochieta tală / de mireasă”. Ei, pentru al doilea tip de imagine, această metaforă a comunității și evanescentă, o mică bijuterie lirică răcită în calea uitării: „Să fi ținut de atunci / barca noastră / barca / din lemn de santal / care pe inserate a ars / împreună cu noi / pînă cînd / am vrut să zburăm din ea / — două scînteii mirorind frumos / deasupra lacului”. Impresia este de spontaneitate și ingenuitate, autorul mizînd tocmai pe acest efect, deși, la o privire mai atentă, versurile trădează efortul de a șterge determinările pentru a lăsa întreaga încălzire emoțională în planul sugestiei. Altfel, tehnica este aceea de concret și atunci poezia devine aluziv senzuală, în manieră petrarchizantă. De obicei acest procedeu apare cînd temei erotic și sint asociate alte teme, cum ar fi ținerea, păcatul originar, criza de identitate. Versul, de o subtilă muzicalitate, se întoarce atunci de tristeți abia șoptite, deși mereu profunde. Sentimentul vinovăției se insinuează pe nesimțite, dar este atențuit imediat de speranța în grația celestă: „Cînd se ridică soare / în cer / cortina / și cînd deodată descoperim / că nu suntem singuri / abia atunci / și numai atunci / simțim cum în abur fierbinte / se prefacă ochiul de gheață / atins de lacrima blindă / a iertării”.

Cum se poate observa din versurile citate pînă acum, poezia pe care o scrie Iulian Neacșu nu este, nici o clipă, o încercare de circumscriere

COMPENDIUM

Din categoria scriitorilor discreți face parte Alice Călugăru, autoare aproape misterioasă de poezie și de proză, de la a cărei naștere s-au împlinit în 1986 o sută de ani. Producția literară a Alice Călugăru a rămas în cea mai mare parte risipită prin reviste. Un volum de poezii aparue în 1966 stringea laolaltă doar 41 de titluri. Cercurile literare ale vremii se interesau de literatura Alice Călugăru în care se puneau speranțe. Autoarea a preferat să rămîna discretă, dincolo de marginea acestor cercuri. Primul volum amplu de versuri i-a apărut postum în 1968. Călugăru de acum, în Scrieri, este alcătuit de Pavel Ţușui și cuprinde aut versurile cit și proza autoarei. Romanul *La tunice verde* tradus de Virgil Tiberiu Spînu este pus la îndemîna cititorilor. Pavel Ţușui deschide volumul de Scrieri — Alice Călugăru cu o documentată prefață, carea îi urmează în cuprinsul volumului o suită de note, de comentarii și o bibliografie. Adică o restituire, care o scoate pe Alice Călugăru din „misteriu” literar în care se învâluie. Cititorul va verifica singur dacă interese și speranțele care se-au pus în Alice Călugăru erau justificate. (Alice Călugăru, Scrieri, Ed. Minerva, 1987).

savant, care a cunoscut două ediții. *Drumeț* în calea lupilor înseamnă altele decît incursiunea documentară în *Moartea* unui savant. Este, de fapt, vorba de un roman cu personaje corect schitate în care se urmărește nu numai portretul lui Nicolae Iorga, nu numai evocarea complexului asasinat, dar și tabloul de epocă, condițiile care au favorizat asasinatul, tipurile umane, psihologia și politica, care au fost antrenate în această odoasă și semnificativă crimă împotriva României. Interesul cărții vine, dincolo de trama epică, și din riguroasa ei documentare. Replicile lui Iorga sînt de cele mai multe ori extrase din scrierile sale. Aproprie ficțiune rînd este strict spiritul pe lăvoare. Un buget aparte de subșol, dubleză textul istoric, acolo intrînd atât explicative inevitabile de istorie politică, cit și texte grătore din scrierile marelui savant. *Drumeț* în calea lupilor subliniază, cu mijloacele unei figurări bine conduse a ideilor, manipularea externă, realizată a minilor care i-au ucis pe Nicolae Iorga. Satisfăcînd atât exigențele ficțiunii, cit și pe cele ale bunele documentarilor, *Drumeț* în calea lupilor se înscrie în bibliografia Nicolae Iorga atît ca un omagiu, cit și ca o carte de remarcabil scrupul informativ. (*Drumeț* în calea lupilor de Nicolae Dragoș și Mihai Stoian, Ed. Eminescu, 1987).

Un istoric literar care nu se mulțumește cu această condiție de sine stătătoare a ficțiunii este Alexandru George. Ultima sa carte, *Dimineața devreme*, este un roman în care interesul expunerii vine din optica unui tînar confiscat de lectură cu piel roșii, de filmele cu cow-boy, care trece toate eveni-

tele diplomatice, dar și aerul lui Hellade, Valeriană epică a Epimachos, cu o a doua parte a poemului presupus în efitor. Zăpezile de acum un veac constituie un elogiu al sfințitorilor fizionomie și generoase, care au contribuit la fizionomia societății românești de azi. Romanțelul modern nu-i are însă în vedere numai pe „scriitorii”, ci întreaga arhitectură socială, de la mare la mic și de la mic la mare, participanță la noua facere a țării. Ambitia autorului e de a nu uita pe nimeni și de a nu se uita în nici un model uman restituit. Ținta supremă fiind dezvăluirea unui tip de unamism, a unei grandorii umane neclămorose, a unui univers ignorat.

Întoarcerea morților începe cu descrierea unui cadavru care plutește pe Dunăre la Turnu Severin. Este rezultatul concret al războiului care s-a încheiat, dar și o proiectie simbolică. Apele-l duc la vale, apariția lui contrapunctiv de cîteva ori desfășurarea volt aglomerată și frepdată a cărții. Dar morții nu se întorc în acest roman în aceeași manieră vizualizată, străbătînd întreg parcursul românesc al Dunării pentru a se contopi cu malurile Deltei sau cu apele Mării Negre și prin ele cu toate celălalte ape ale lumii. Ei se ridică în chip fantastic, dintre cadavrele și cîmpurile de război și se întorc către viață. Răfăc drumurile în aceleși formați militare care la plecare, străbat aceleși itinerarii trasate pe hărți ca la venire, fac loc la podul de meste. Dunărea formărilor militare vii, cu respectul pe care soldații îl învalta în viața de front, dar se întorc implacabil către viața civilă, în care se învalta în viața lor yestele proaste. După țoțele de durero, urmează bocețele rituale, pomana celor morți, la care sînt-tele venite din cîmpile sud-dunărene participă.

Societatea intră în alt ritm. Pacea înseamnă și întoarcerea și pomenirea morților. În roman această întoarcere a morților are rostul de a semnala pînă la urmă destinul și moartea. Sacrificiul de sine și de suferință din cîmpile sud-dunărene sînt soclul viitoarelor acțiuni politice și chiar militare a țării. Fostul aluzi nu-și retrage trupele, manifestă dorința de a rămîne chiar la București, nu numai în răsăritul Moldovei. Capitala frează, polițienii mici ei mari se mîscă, reacționează în felul său cumpăt și Poporul.

Este riscant să povestim acest roman care nu se poate povesti. Important este că dezlegăm rolul acestor secevente ale întoarcerii morților, care-și reclamă dreptul vetrei și al comunității suferințelor cu ai lor. Paul Anghel este atras de comunicarea omului cu lumea impredica de dincolo, cu fantasmalele ei. Adela trăiește într-o lume pentru care realitatea este ceva dincolo de cercul ei de percepție. În *Întoarcerea morților*, Nae Maican este marelui dublet al suferințelor care se întorc nevăzute în țara părinților lor. Ofiterul Didinei, fantele caragialesc după expresie, dar cu o psihologie complexă, agonizează într-un hotel într-o stare în care trezia este invinsă de vis. Imagini vechi, recapturabile ale întîmplărilor de altă dată, mai ales ale copilăriei, invadează odaia muribundului.

M. Ungheanu

sau transcriere a aspectelor concrete a realului. Dimensiunea, totuși, este stăruitoare în conștință minoră, etemat. Este, desigur, vorba de predispoziția temperamental-structurală, dar cred că se poate „citi” aici și o replică polemică implicită la adresa poeziei „depozitate”, care face vogă la noi în ultimii ani. Autorul *Mariei de zăpadă* îi displăce „depozitarea” și, în consecință, expresioniste, ca și discursivitatea cadentă a ampleror compunerii în descendență romantică. El lucrează pe spații reduse, cu poezia subțire a caligrafiei sau colorate, atunci cînd o face, în maniera impresionistă. Vagul este preferat elementului concret, deși acesta este cîntecul, aluzia fine locului murmur. Rezultatele acestei atitudini sînt, în special în *Noaptea inocentilor*, erochiuri de o mare puritate a liniei, dar și de o anume monotonie, asumată probabil, a repetiției imaginilor.

Observăm mai devreme, că Iulian Neacșu șterge contururile și determinările, lăsînd comunicarea poetică pe seama limbajului aluziv, a sugesției. Această manieră, declabilă și în *Noaptea inocentilor*, este vizibilă în secțiunea a doua a cărții, intitulată *Calătoria*. Aici spațiul geografic constituie doar un pretext pentru surprinderea ecoului lăuntric iar dacă numele unor locuri de la noi și de aiurea ar lipsi din poezie sau ar fi înlocuite cu altele, tinînd de aceeași serie culturală, atmosfera nu ar avea de suferit prea mult. Poziția și funcția „depozitate” această poezie sînt cu totul abstracte, sînt stări de suflet reconstituite în amintire, iar „călătoria” este o coborîre în sine, pentru a detalia împreună lăsată de trecerea timpului. Fără de primul ciclu, *Calătoria* aduce, în plus, în cîntecul poetic, o doză de relativitate, care, la nivelul expresiei, se traduce prin ironie benignă la adresa locurilor comune culturale. Astfel la Roma, orașul plin de relieve „mi s-a întimplat / să lovesc din gresală / o coloană a templului zădărnice”, la Lavru „vreau să nu uit / nimic din plină / în urmă / de ce pot să mă întorc / uitarea”, la Paris „ne macină Moulins Rouge / amintirile”, la Beijing „cerul este atât de verde / și de fierbinte / încît mi vine să mă aplec deasupra lui / și să-l sorb / ca pe un coaj chinesească”. Sînt, în fond, jocuri inspirate de cuvinte, așezate de obicei în sfîrșitul poeziei, pentru a atenua melancolia învăltoare, provocată de sentimentul acut al trecerii timpului, sau singurătatea apăsătoare, accentuată de prezenta vestigiilor istorice: „Venetia este un oraș desenat / din sinzole de decor / ale unei scene / în mîncăpiata San Marco / cu muzică de cafe concert de o parte și de alta / iar ceva mai încolo / cînd te uiti spre Mediterana / Puntea Suspendelor sau Condamațiilor la moarte / de pe ea sînt privea / — pentru ultima oară — chipul în oglinda camerei / cel ce aveai să nu se pot să-și plîngă niciodată / de viață / și este atîta liniste / în acest oraș / în care doi venetieni nu se întîlnesc niciodată”.

Nu știu dacă Iulian Neacșu va mai publica, de acum încolo, un volum de versuri. S-ar putea să fie vorba, din punctul de vedere al autorului, doar de un capriciu. Oricum, însă, *Maria de zăpadă* este o carte frumoasă de poezie, care nu va ocupa o poziție marginală în bibliografia lui Iulian Neacșu.

Valentin F. Mihăescu

VIATA CĂRȚILOR

PROZĂ

PATETISMUL RESTITUIRII



Ion Dodu Bălan: Patetismul restituirii

O carte-document, alcătuită cu discernămint și competență, o carte care răspunde unei cerțe nevoi de informație publică Ion Dodu Bălan) — „Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu”. Intr-o fahietă introductivă, remarcabilă prin patosul ei patriotic și suflul emoțional, autorul își argumentează dificila și, totodată, oportuna întreprindere; scriind cu patetism despre marea noastră invențator Ion Dodu Bălan spune: „Fapta lui s-a făcut gînd și gîndul a început să zboare, atrăgînd lumii întreaga atenția asupra marelui nostru destin istoric, arăzînd tuturor ce oameni se nasc în asuritul Ardeal, iar cînd a căzut la Bănești, cădere-i ne-a fost simbolică înălțare, sublimă, ridicîndu-ne în zări, peste moarte, în coloana neștirgîta a istoriei noastre”. Sînt prezente în articolele textelor aparținînd celor ce l-au cunoscut, l-au încurajat, ba chiar l-au ajutat pe Vlaicu în următoarea și obstinată sa carieră — Elie Dăianu, dr. Petru Groza, Onisifor Ghibu, Ion Agărbiceanu, Vasile Goldis, Vasile Osvald, Ion Rusu Abrudeanu, Dimitrie Pătrășcanu, Al. Ciubra, Roman Ciorgariu, Emil Gârleanu, Zia-

ria Bărsan, Nicolae Iorga. Un loc privilegiat în cadrul cărții gîndite de Ion Dodu Bălan îl ocupă nuanțarea raportului Octavian Goga — Aurel Vlaicu: amintirile poetului despre „abatul cu privirea aprinsă, atîntită departe, cu scîntilă de vizionar desfășurîndu-și planurile” pe care-l va alina și-l va scriitorii (aște putețile dar și scrisorile adresate de aviatorul poetului de la Răsinari creionează o prietenie de mare calitate umană, pusă în slujba unor nobile idealuri naționale. În evocarea dîșă sub titlul „Cel din urmă zbor”, C. Măgiani și C. Sălișteanu povestesc amănunțit fatala zi de 13 septembrie 1913, simboala în care Vlaicu pornește cu aeroplanelul său cu gîndul de a trece Carpații („Vlău! acesta care simboliza pentru românii de dincolo căderea granților ce ne despart”) și atelizarea fîrță-tă din apropierea satului Bănești care a însemnat de fapt tragicul sfîrșit al aviatorului. Textele autologate sînt îmbinate de un firesc patetism; ele cuprind comentarii emoționante și amănunțite locuri de răsunare a inventatorului român, unele din ele avînd un înecant fier tragic. De la Emil Gârleanu scriînd: „L-am văzut cu toții, urcîndu-se în masina lui, ridicîndu-se și, îmbrătat de spațiu, luîndu-și pentru inila oară zborul înflînș, luncînd sub aerul nuanțat, pînă ce aproape l-am pierdut din vedere.” la Vasile Goldis rememorînd zborul de la Bîntînți: „Multimea alergă spre hangar: Cîmpul deodată se umple de români. Vlaicu se dă jos din nacela, oamenii se reneș la dinșul și-l ridică în slăvă, el însă străbate repede prin mulțime rîdînd din înaltă inimă, cînd vede pe malcă-sa înainte și cuprînzînd-o în brațe îi zice vesel: — Mamă dragă, am zburat peste țara noastră...”, textele autologate de Ion Dodu Bălan sînt mărturia tulburătoare și plină de durere (să nu uităm, cartea se adresează cu ocredere conștientă, publicului tînar) a unei victii de excepție.

Antologia mai cuprinde scrierile lui Vlaicu însuși „Impresii din vîzduh” povestind zbururile de la Bîntînți, Cotroceni și Brașov, și scrierile lui Ion Dodu Bălan și Brătianu „Aeroplanelul Vlaicu” scoasă la Editura Socec în 1911 și premiată de Academia Română. Un bogat material iconografic, poezii dedicate aviatorului român, precum și un tabel cronologic completă această carte-document alcătuită cu evidentă competență și dăruire într-o nobilă idee.

Cleopatra Lorințiu

*) Ion Dodu Bălan: „Ei l-au cunoscut pe Aurel Vlaicu”, Editura „Ion Creangă”, 1986.

CRITICĂ

NOI ASPECTE ALE CULTURII ROMÂNEȘTI

ION B. MUREȘIANU

CARTEA VECHIE DIN BANAT

Asistăm în prezent la o acumulare de cercetări în domeniul cărții românești vechi, ce nu se limitează strict la domeniul bibliologic și care creează o imagine tot mai complexă asupra unor aspecte culturale mai puțin cunoscute.

Între cele mai recente contribuții de acest fel se numără și aceea a lui Ion B. Mureșianu (*), consacrată cărții vechi din Banat și diverselor însemnări de lectură și bibliologice și care creează o imagine tot mai complexă asupra unor aspecte culturale mai puțin cunoscute.

Între cele mai recente contribuții de acest fel se numără și aceea a lui Ion B. Mureșianu (*), consacrată cărții vechi din Banat și diverselor însemnări de lectură și bibliologice și care creează o imagine tot mai complexă asupra unor aspecte culturale mai puțin cunoscute.

Asistăm în prezent la o acumulare de cercetări în domeniul cărții românești vechi, ce nu se limitează strict la domeniul bibliologic și care creează o imagine tot mai complexă asupra unor aspecte culturale mai puțin cunoscute.

ESEU

O CARTE DE POPULARIZARE

De curînd a apărut o carte captivantă despre istoria literaturii de aventuri, în toate ipostazele ei, care vine să umple un gol resimțit și noi în domeniul acestor literatură. Este vorba despre lucrarea scrisă de Horia Matei intitulată „Literatură și fascinația aventurii”, apărută la Editura „Albatros”. Ea are meritul de a încerca o trecere în revistă, bine documentată, a periplului literaturii de aventuri, de la începuturile ei, foarte vechi (mitul și legenda), pînă în zilele noastre, tratînd problemele cele mai importante ale dezvoltării acesteia.

Un spațiu larg este rezervat în carte problemelor nasterii și dezvoltării romanului polițist modern, a romanului „suspense”, al cărui proces de maturizare este încă în curs de desfășurare. Sînt trecuți în revistă cei mai importanți autori, printre care un loc aparte îl ocupă Georges Simenon, creatorul celebrului comisar Maigret, cel care a scris 420 de romane, majoritatea polițiste.

Trecînd în o succintă analiză a romanului polițist românesc, Horia Matei scoate în evidență faptul că despre acesta s-a scris puțin și nu întotdeauna la obiect, deși se atribuie începuturi timpurii, Sînt cîteva, de pildă, unele încercări ale lui Pantazi Ghica, ale lui Ioan M. Bujoreanu („Mistere din București”), precum și lu-

peste 120 pagini. Relevînd rolul cărții vechi românești ca factor al unității naționale, autorul întreprinde o prezentare a istoriei și culturii din Banat subliniînd interconexiunile dintre fenomene. Un alt doilea capitol al acestui studiu este dedicat analizei mesajului și semnificațiilor cuvintului tipărit într-un context istoric, politic, social și cultural determinat, în care „cartea, ca și aceleși vrei de toată unitate, n-a cunoscut hotare despărțitoare”. Un alt capitol prezintă cîteva înșirări de la Brîncuș, Blai, Viena și Buda, în raport cu problema unității naționale. Studiul urmărește apoi circulația cărții și o serie de probleme de sociologie a culturii, precum și unele chestiuni legate strict de domeniul bibliologic. Într-o ultimă parte a cărții, autorul prezintă „Literatură și fascinația aventurii”, dar interesul său este mai larg, atît datorită perspectivei din care este abordat subiectul, cit și prin natura informațiilor sintetizate. Astfel, se consideră că în evoluția fenomenului cultural determinat de dezvoltarea științelor sociale și economice se reflectă „moșterile spirituale, influențele accentuate și asimilate, mutabile ce intervin și aspirațiile poporului sau grupului social din care face parte autorul acțiunii culturale”. În acest context se prezintă și cîteva exemple de literatură din Banat, care formează obiectul lucrării”. Analizînd mesajul și semnificația cărții românești vechi, precum și drumurile ei în Banat, autorul studii observă că „mai bine de trei ori este cartea a răsunat în toate tinuturile românești, idei, sentimente și îndemnări care au consolidat unitatea neamului”.

Urmează catalogul propriu-zis (titlurile editate și numărul, în așezare cronologică). „Despre însemnări și despre cei ce le scriu” se intitulază secțiunea consacrată unui număr de peste 1800 de însemnări, clasificate și studiate cu o remarcabilă competență, întrecîndu-și un alt catalog de titluri cu fișe complete, în ordinea alfabetică a localităților din care provin cărțile, cu descrierea și cu semnalaarea tuturor însemnărilor de pe filele lor.

Un capitol aparte se referă la însemnările autografe ale cîrturarilor Nicolae Stoica de Hateg.

O asemenea lucrare presupune un mare efort de selecție, organizare și analiză a unui material vast și variat. Este ceea ce a realizat Ion B. Mureșianu, contribuția sa la istoria cărții românești fiind una de reală calitate, atît sub aspectul catalogului cit și sub acela al studiului.

Gheorghe Buluță

*) Ion B. Mureșianu: „Cartea veche din Banat”, Editura „Albatros”, 1984.

George Baronz („Misterele Bucureștilor” — 3 volume — 1982-1984).

Mai tîrziu, mai ales în epoca interbelică, aproape toți prozatorii noștri au fost preocupați de romanul polițist și în acest sens pot fi citați Ceza, Petrescu, Victor Ion Popa, Gab Mihăescu, Felix Aderca și alții. Primul veritabil roman polițist românesc i se atribuie lui Liviu Breabu („Amindoi”), deși, cu un deceniu în urmă, Mihail Sadoveanu scriese „Balașul”, care este povestea anchetei duse de Victoria Lipan pentru descoperirea ucigașilor lui Nechifor. Cu toate acestea, la noi nu au existat, în perioada sumamintă, scriitori specializați în romanul polițist, o producție susținută de roman polițist.

După război romanul polițist e cultivat mai intens. Apar profesioniști ai acestui roman. Apar și se formează autori care abordează cu ocredere genul ca Nicolae Mărgăritu, Haralamb Zănea, Rodica Ojog-Brasoveanu, Olimpiu Ungheara, Leonida Neamtu, Tudor Negoiță și alții. Deasemenea, unii scriitori consacrați își încearcă pana în domeniul romanului polițist, printre ei putînd fi citați Constantin Chiță, Petre Sălcudeanu și alții. Din păcate însă, autorul se oprește la jumătatea drumului cu prezentarea evoluției romanului polițist românesc, nu își întinde aria documentării și la alți scriitori, care au dat volume notabile, și nu face judecățile necesare asupra producțiilor literare care aparțin speciei.

„Literatură și fascinația aventurii” de Horia Matei trebuie salutată, ca constituind un prim pas pe linia popularizării istoriei și evoluției unui gen literar atît de îndrăgît de cititori.

Radu Vaida

*) Horia Matei: „Literatură și fascinația aventurii”, Editura „Albatros”, 1987.

Concurs literar

Cu prilejul celei de-a IV-a ediții a „Zilelor creației literare pentru linetă și copii” — Buzeni, 29-31 mai 1987, va avea loc un concurs literar cu subiecte din viața de ieri și azi a tineretului din patria noastră. La concurs pot participa autori, membri ai Uniunii Scriitorilor, fiecare cu un singur grup de lucrări (poezie sau proză). Lucrările vor fi trimise pînă în ziua de 25 mai a.e. la Consiliul popular al orașului Buzeni — Prahova, cu mențiunea „Pentru concursul literar”.

CEAȚĂ ROMÂNESCĂ A INDEPENDENȚEI

Stilp de țară

Cif de robustă, cit de iradianță s-a dovedit ideea de independență la români se poate deduce și din efectul pe care avea să-l producă ea în destinul aceluiași absovent al Școlii de Medicină din Angers pe numele său Carlos Antonio Francesco D'Avila care, sosit în Principatul Valahiei la 1853, va îmbrățișa cu fervoare cauza unității și a neatrării, alături de autorități manifestată în a doua jumătate a veacului al nouăsprezecelea. O idee străveche însă, intimă devenirii acestui popor și care i se va înfățișa în toată nobetea sa, ca o teză politică și morală de amplitudine. După ce contribuie în 1857 la înființarea Școlii naționale de medicină și farmacie din București, este numit sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza șef al serviciului sanitar al armatei române. În 1864 Aduana Națională a patriei de adopție îi acordă cetățenia română și generalul medic Carol Davila (sub acest nume se va impune și va rămâne) va demonstra prin fapta sa de zi cu zi un atașament profund față de idealurile noastre naționale. I-a fost dat să trăiască două dintre evenimentele capitale ale istoriei acestui popor: Unirea Moldovei cu Valahia de la 1859 și războiul pentru dobândirea neatrării de la 1877-1878. Acesta din urmă i-a solicitat întreaga pricepere științifică și organizatorică dar, nu în ultimul rând, și pe aceea diplomatică. Despre ce este vorba? După ce Jean des Prez a prezentat în Histories medicales (1-1867) Correspondența lui Davila cu diverse personalități medicale și politice ale vremii, istoricul englez Trevor J. Hope comunică și el o correspondanță înedită cu doctorul George McNalty, eminent chirurg.

Interesul științific al medicului aflat în fruntea serviciului sanitar al unei armate o se acoptes de glorie pe cimpurile Bulgariei nu poate fi dissociat deci de pledoaria sa pentru umanism, de grija părintească pentru soarta fiecărui fiu al patriei sale rănit, de interesul la naționalitate. Davila face uz asadar de întreaga sa autoritate profesională, dar și de relațiile personale cu McNalty pentru a obține intervenția puterilor europene în favoarea respectării Convenției. Am spus grija părintească și cred că nu am greșit. Plugiari îmbrățișiți în hainele ostășului au avut tot timpul, în campania din Bulgaria și apoi acasă, un protector și un sfătuitor. Căci strălucitul medic înțelșese demult că oastea acestor plugiari tineri, plugiari și mestesugari veniți din toate satele și orașele României, din toate ținuturile românești chiar, instruiți de un corp ofiteresc strălucit, format din ofițeri și căpitanii care au știut să le insufle sentimentul dragostei de țară. De ei depindea, în acele zile, împlinirea însăși a visului de veacuri al unui neam care nu s-a supus nicicând jugului. România modernă nu putea să se împlinescă decât în zilele unei independențe și acesti ofițeri și căpitanii au înțeles că jertfa lor e necesară, că idealul nu se poate împlini decât prin hecatombele de la Rahova, Smirnan, Plevna...

În acele zile de foc ale războiului de Independență, fiul doctorului Carol Davila prăsea copilăria și intra în adolescență. Alexandru se

născuse la 12 februarie 1862 în vatra Goleștilor, cărturari iubitori de țară, ce dăduseră deja chipurile de slavă ale lui Dinicu și Iordache Goleșcu, ale urmașilor acestora, progeneratură demnă și înaltă, strânsă în jurul drapelului revoluționar al lui o mie opt sute patruzeci și opt. Fiul Antică Goleșcu (lăsând fiilor să singe române din cel mai vechi) — cum va nota G. Călinescu) și al lui Carol Davila studia în acei ani departe de țară, la celebrul liceu parizian Louis le Grand, ceea ce nu îi atenua interesul considerabil față de ceea ce se întâmpla acasă. În 1877 abandonează chiar școala venind în România și solicitând înscrierea sa ca voluntar în oștire. Virsta fragedă (avea deci numai cincisprezece ani) îi sabotează intențiile înălțătoare. Va păstra însă totdeauna în sine gîndul idealului care-l comandase decizia. Opera sa de căpitan Văduț-Vodă va dovedi faptul. Inspirată din trecutul îndepărtat al acestui neam, lucrarea dramatică a lui Alexandru Davila evidențiază tocmai — ca pe un lucru de preț — permanența idealului național al independenței. Nu are rost desigur să glosăm în marginea acestui text această complexitate, care avea să vadă lumina rampei chiar în ziua de 12 februarie 1902, când scriitorul împlinea patruzeci de ani. Trecuse asadar un sfert de veac de când adolescentul Davila se prezentase voluntar pentru a fi încorporat. Cîndurii finale ce animau curtea domnească a lui Văduț-Vodă pe la 1370 au însuflețit dintotdeauna și pentru totdeauna filinta acestui popor. Exponențial acest credinț de veacuri rămîne în piesă Română Grue, credinciosul domnului. Jertfa sa, din finalul dramel, este la fel de profundă și de cutremurătoare ca și aceea, neconștientă artistic, ci doar într-o telegramă expediată de pe frontul de luptă, a caporalului artistului ucis de dusmani la Belogradic și despre care va documenta Carol Davila, părintele scriitorului. Jertfa lui Grue și aceea a urmașului său căpitan pe frontul războiului de independență se scurg în istorie cinci secole și mai bine. Cinci secole în care neamul românesc s-a găsit permanent în tensiunea aceasta a apărării ființei sale prin jertfe nemăsurate. Mii și mii de români, din Români Grue, credinciosii al libertății neamului lor, au pierit în acest interval, știți ori anonimi, mai virstnici ori mai tineri, probind dragostea lor magnetică pentru acest pământ și pentru această țară. Nenumărate sînt operele la poezie, la dramă, la romane, la romanele Văduț, deun mîrturie despre permanența unui sentiment colectiv, a unui ideal de amploare. „Duhul lui văzu lumina” — spune Davila despre Grue. O lumină castă, neînțînă de nimic și de nimine. Este lumina ce ocolește întotdeauna pe cei vișei, grație de jertfa pe care o țării. În multitudine noastră istorie o blonda și binefăcătoare lumină înconjoară amintirea miilor și miilor de fii ai țării, căzuți să își așere cu trupul lor ființa sacră, unică și indivizibilă.



Nicolae Grigorescu: Studiu pentru compoziția „In valea Rahovei”

9 MAI

dintre cei ce au însoțit oștile române la Plevna, acum o sută zece ani, a fost și pictorul nostru, clasicul Nicolae Grigorescu. Desenele sale, unele devenite pinze, ne vorbesc în graiul artei, cel al amănunțului atîngător de suflet, despre greul jertfei prin mișcarea carului tras de boi încercat cu rîntîi, cufundat în noroaiile Balcanilor, smuls pînă la urmă printr-un efort urias al bouilor frate cu omul.

Aici, în celestarea dramatică, Grigorescu va descoperi sufletul țărânului român, iar alături de el această vîrtă credincioasă a lui ce va fi obiectul cîtorva capodopere, cele mai reprezentative ale genului său.

Ștefan dincă

Memoriile soldatului român

In Luna Mai 1945
Cînd trandafirii au împurpurat Europa
Cu petalele lor desprinsе parcă
Din Marele Steag al Victoriei
Înfipt pe cupola parlamentului german
Am respirat ușurați
Și-am plîns de bucurie și
Ne-am îmbrățișat ca niște copii
Și ca niște frați,
Scăpați din ghiarele morții
Și ale flicii permanente de moarte...

Și era un cer senin, în Ziaua Aceea
Un cer albastru și de-o limpezime profundă
Încit ni se părea că vedem Universul
Pînă în partea cealaltă a existenței sale...

Imi amintesc de Ziaua Victoriei
Cum imi amintesc Sărbătorirea chipului
mamei

Și severitatea chipului tatălui meu
Și chipurile pline de speranță ale camarazilor
mei

Și chipul comandantului meu de regiment

Grău, emoționat și martir
Ne-a cîntat din gura
Ordinul de Zi nr. 1
„De astăzi este Pace, fiara noastră
A fost zdrobită în birlogul ei!”

A fost fericită a fost Ziaua Victoriei
Deși în ziua aceea, ne îngropasem ultimii
morți

Ce liminoasă a fost Ziaua Victoriei
Deși în ziua aceea, intinericul
Pătrunsesse
Sub pleoapele ultimilor soldați români
Căzuți în Al Doilea Război Mondial...

Pe drumul de întorcere acasă
Am străbătut din nou acele lacuri cunoscute
Pe care le eliberasem noi, cu armele noastre
Aceleși orașe și sate și cîmpii
Prin care urmele soldaților noștri căzuți
Se mai cunoșteau încă, în clisa potecilor

Ziaua Victoriei,
Rădăcina istoriei și a speranței
Ivorului bucuriei de a trăi
Ziaua cînd ne-am dat gîz cartușierile
Și am pus piedica la carabină
Ziaua în care în țevile tunurilor
S-au pus dopuri de lemn
Și valurile steagurilor de luptă
Și-au scuturat aripile de colbul bătațiilor

Ziaua Victoriei
Ziaua în care am scris primele scrisori,
Netemătorii și siguri, pămîntului nostru
Și nevestelor noastre
Și copiilor noștri
Întrebînd și de sănătate
Și de soarta prietenilor
Și de munții Carpați
Și de apele Moldovei
Și de fîntinile din Dobrogea
Și de turlele Cetății Alba Iulia

Ziaua Victoriei,
Ziaua în care
Pe sub coloanele sacre
De la Arcul de Triumf
Am defilat soldații români
Ca niște tineri zei
În uniforme lor, mîrosind încă
A praaf de pușcă
Și a cîmp de luptă...

Fiecare ceas din Ziaua Victoriei
A fost o biruință a păcii
Și o revărsare de fiori
De trîncine, vigore și certitudine
A fost un jurămînt
Și o împlinire
Și o rememorare a luptelor
Și un posesiu omagiu pentru fiecare
Ostaș căzut sau rînit sau mutilat
În marea conflație, închisă ca o rană
Între copertile transparente și încă fragile
Ale Cărții de Istorie...

Ziaua Victoriei (scrie în continuare
Soldatul Român, în memoriile sale)
A fost și va rămîne piatra de hotar
Dintre întineric și lumină...

Fie ca această zi să însemne
Ziaua Victoriei din Ultimul Război
Cunoscut vre-odată de Viitorime

Cetatea din inima Daciei

din turla rămasă-n picioare a zidului Cicului se ridică stilpi înalți de ceață. În ei cîțesc făcături de oameni uriași care vin să privezeze alaiul celor vii. Stau pe o culme și scrutez peste satele și văzduhul trecutului, probabil din locuri de unde cu un voac în urmă un poet lăcu, care își zicea Iancu Miloman Bonjancu, uitat cu totul de surzarea nemiloasă a deceniilor, a zărit exact aceași imagine care mi se înfățișează mie aici și acum, scriind înfăcătate stihuri, contemplînd fantasmalele unor întimplări de odinioară: „Din creștelul Bărbulei. Așată tota fiului lui Ștefană casa leului / Pe stîncile Cicului / Cetatea Moldoveanului / Ce jucăie dusmanului / Și scut fu cîndva Zorului / Ascultător Boursului”. Reamintindu-mi această strofă a junelui din alt secol, mă simt solid

cu el. Încerc emoția aceluia tînar venit de la studii din Viena avînd în gînd răscolite evenimentele ale condamnării memorandistilor, înînd cu durere și speranță spre cașul mare al libertății poporului său. Ruinele cetății Cicului i se înfățișau ca mărturie ale neîncetatei aspirații românești de independență, de emancipare națională și social-politică, în vîrtățile soarelui de dimineață o clipă văd aievea lucind în lumină flamura cu Bourul Moldovei.

Reînnoind, în 1902, actul original, al posesiunii castrului, Ladislav al doilea porținea conventului de Cluj-Manăstur să introducă pe Ștefan Vodă, pe fiul acestuia Alexandru și pe urmașii lor în proprietatea Cicului și a Cetății de Baltă. Tot Ștefan a înălțat lăcaș de piatră la Vad, iar într-o inscripție din 1527, pe o veche bedernită dăruită de Petru Rares se face pomemoria înteleptului păstor Varlaam. Spune Cronica: „Simbătă în răsărita soarelui... ca în intrat Petru Vodă în Cetatea Cicului și a închis porțile”. De dincolo de tancurile dîntate ale culbului de vulturi izbucnesc snopii aprinși ai diminetii. Iarba e plină de rouă. Încerc să cîțesc pe pămînt urmele copitelor de cal, oștirii conduse de Ion Zapolya, asediind vreme de patru luni zidurile de nopătruns, cînd vînta rîmănului de dincolo de ziduri. Pentru păstrarea Cicului și a împrejurimilor sale, s-a dat o luptă îndelungată și aspră. Aceea din urmă luptă care a mai bozată feuda din Principatul Transilvaniei, aceea dintre toate cea mai întărită fortăreață a timpului — va fi fost în mîntea lui Ștefan și a urmașului său Petru temeiul și nădejdea împlinirii unui vis. Pe vremea cînd vicleanul călugăr Georgio Martinișcu pusesse la cale dărimarea fortificațiilor, birgarul Bistriței nota într-o scrisoare: „Din trăim în spaimă pentru că o bună parte a Țării Transilvaniei e locuită de români, care orînd se pot uni cu moldovenii din cauza identității lor de limbă”. Imi închipui prăvălirea imensilor muri sub loviturile berbecilor de fier, înțărarea și lacrimile în ochii celui din urmă pîrcălab al cetății. Totuși, domeniul e recitigat de Rares, la 1544, dar fără ziduri... Cînd în 1561, încerca recucerirea posesiunilor din centrul Transilvaniei, Iacob Heraclid Despotul nu săvîrșea un act întîmplător. Alcesandru a descîșcat o parte din construcția spirituală a acestei captivante biografii. Gîndul lui Despot dialogase în vis cu acelea ale lui Ștefan și Rares. Viziunea străvechi Daci trebuie să fi fost dintru început steaua lui călăuzitoare.

Din stînga Cicului, din chiar bolovanii săi aspru ciopliți, s-au smuls mari pietre de moară. La rîndul lor, aceste pietre de moară au măcinat veacuri de făină subțire, măruntă, lînă la pipăit. Mă atrag cu misterios glas al singurului acestor ruine. Merg din timp în timp acolo, pe stîncă cea mai înaltă, pe ultima mărturie a castrului, ridicat ca un deget spre cer. De acolo, de pe unghia aceea de fildeș se vede mai bine în timp, aud cum macină rîțile desprinsе din sufletul de stei al cetății, văd jier împerejur valuri, valuri de pămînt. De aici în dimineața împedă de mai, îi scrijelesc pe tabla de stîncă țara împlinită, visată de Ștefan și Rares, a Daciei nemuritoare.

Mircea Dogaru
Aleasndru Duțu
Mircea Vaida

Luptînd împotriva fascismului

„a turning point in world war II. 23 August in Romania”. Semnificativ titlu stabilit de Columbia University Press pentru ediția newyorkeză a cunoscutului lucrări „200 de zile mai devreme. Evoluția României în scuturarea celui de-al doilea război mondial”, apărută în 1984 la București în Editura Științifică și Enciclopedică, sub prestigioasă semnătură a istoricilor dr. Ilie Ceaușescu, dr. Florin Constantiniu, dr. Mihail E. Ionescu, redităta ca urmare a marelui succes de public care în 1985 l-a întregit declararea Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, eveniment epocal în multitudine istorie a poporului român, care, potrivit aprecierii secretarului general al partidului, inițiu prezidat la țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și a trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare” a avut semnificații majore în evoluția generală a celei de-a doua mari conflații mondiale, a deschis

Audiențe LA KOĞALNICEANU mihai georgescu

(1877. Cabinetul de lucru al ministrului Mihail Kogălniceanu)

KOGĂLNICEANU (către Secretar): Spune-le domnilor proprietari să poftescă la audiență!

SECRETARUL: Domnul proprietar Șăulescu SAULESCU (ocultus): Domnule ministru, sunt un mare admirator al dumneavoastră, de la '48 și '56. Am urmărit cu incertare discursurile parlamentare. Atita eloventă și înaltător patriotizm. Și dragoste față de țărani noștri buni care.

KOGĂLNICEANU: Să trecem la obiect, domnule proprietar.

SAULESCU: În calitate de care o dețineți de ad-interim la Interne viu a vă reclama abuzurile savršite de administrație care mi-a rechiziționat o porche de armăsari.

KOGĂLNICEANU: Sîntem în război, domnule Șăulescu. Țărani și varșă singele. Ei suportă greul rechizițiilor, cu caii, cu boii, cu carutele.

SAULESCU: Bineînțeles, domnule ministru. E datorica lor patriotică. Ei sint talpa țării... Dar armăsarii mei...

KOGĂLNICEANU: Armata are nevoie de armăsarii dumneavoastră!

SAULESCU: Cred, domnule ministru, că ordinul autorităților nu este de a ne lăsa fără cai la trăsura.

KOGĂLNICEANU (către Secretar): Să se rechiziționeze și trăsura!

SAULESCU: Vă rog, domnule ministru. E comandată la Viena.

KOGĂLNICEANU: Foloșiți alți cai din crescătoriile pe care o posedati. Tot nu puteți exporta în condițiile actuale... Să poftescă următorul!

SECRETARUL: Prințul Bibescu...

BIBESCU: Monșer ministru, s-a comis învințar o mare eroare! Autoritățile mi-au rechiziționat cai de la fabrica de zahăr din Chitila.

KOGĂLNICEANU: Nu este o gresală involuntară, printe. Esto ordinul nostru.

BIBESCU (surprins): Vreți să lăsați țara fără zahăr! Fără zahăr! Domnule ministru, sint prințul Bibescu! Voi reclama cazul pînă la Vudă! (Iese trîntind usa).

KOGĂLNICEANU: Prinț și mitocan. Nu stie să închidă usa! (Pauză.) Sint informat de abaterile de la legea recrutării a unor tineri din clasele avute și boierime. Scrie: Circulară către prefecti: „Atracem atenția asupra răsparării tuturor îndatoririlor legale. Este o ne-

dreptate de nelortat ca numai clasele muncitoare să fie supuse serviciului oșătesc și tributului de singe. Conformal-vă legii. Vom cere personal și vom trimite în fața justiției scuturile făcute prin incalzarea legii..."

(Într-un grup de țărani și intelectuali)

VOCEA I: Domnule secretar, sîntem români de peste munți. Din Transilvania. În aceste zile de înaltare pentru neamul românesc am dori să-l vedem pe marele patriot, domnul Kogălniceanu. Să-i aducem mulțumirile noastre.

SECRETARUL: Domnul ministru e foarte ocupat. Am să încerc...

KOGĂLNICEANU: Ei, ce mai este...

SECRETARUL (încurcat): Un grup de români de dincolo. Transilvăneni. Tin mult să vă vadă. Să vă aduca omagiul lor.

KOGĂLNICEANU (taie îndelung): Corespondența diplomatică poate aștepta. Frații noștri nu trebuie să aștepte. Pea mult și-au așteptat nădejdele. Cine știe, poate într-o zi... Spune-le să intre.

SECRETARUL: Oameni buni, domnul ministru vă urează să fiți bine veniți. (Grupul intră cu timiditate).

KOGĂLNICEANU: Intrați, intrați. Nu vă sfiți, casa noastră e și a voastră. Vă cunosc neazurile, vă cunosc lupta.

VOCEA I: Vă mulțumim pentru bunăvoința și cuvintele dumneavoastră.

KOGĂLNICEANU: Cu anii în urmă, deputatul Ilie Macelariu a fost maltratat în parlamentul de la Budapesta pentru că a încercat să vorbească românește.

VOCEA II: Autoritățile austro-ungare ne persecută. Zic că noi am dori o Dacie mare, cum a mai fost...

VOCEA III: Noi doară vom o țară independentă a tuturor românilor, de aceea am venit voluntari.

VOCEA I: Cereți să fim instruiți în mișcarea armelor.

KOGĂLNICEANU (către Secretar): Notează. Dumnică și în zilele de sâmbătă, organizați în plutoane, să faceți exerciții sub comanda colonelului Cătușeanu.

VOCEA IV: Domnul Iacob Muresianu, directorul Gazetei Transilvaniei, e mîndru că gîndurile lui, Moise Groza, a trecut în armata română.

KOGĂLNICEANU: E un ofițer destoinic, ca mulți alți transilvăneni.

VOCEA V: Românii de la Brasov se adună în fiecare seară la restaurantul „Grivița”. Se cîntă cîntec românesc, se joacă piese de teatru și se aclamă armata noastră.

VOCEA I: Autoritățile sint cu ochii pe noi.

KOGĂLNICEANU: Au să vină și vremuri bune. Patria este țara unde se vorbește o singură limbă, legată într-o singură istorie națională, a Moldovei, a Munteniei și a Transilvaniei.

VOCEA II: Vă mulțumim pentru bunele cuvinte.

KOGĂLNICEANU: Așadar, oameni buni, să ne dăm o patrică! Vom fi lari și vom putea merge în împlinirea pămîntului făgăduțel...

ORA 21.00 — Generalul Stănculescu, comandantul Diviziei „Marșest”, ordona prin telefon: „Ocupați baza de picare la atac pe linia trupelor în contact!”

— Corina —
(Secvență din piesa de teatru STEAUA BUNEI SPERANȚE)



Îași „Independența” de Gabriela și Manole Adoc

ÎN ACELE ORE...

fix”. După ce arată cum au sosit delegațiile americană, engleză, franceză și germană, menționează că marșalul american al Aecului, Arthur W. Teddear, care îl reprezenta pe comandantul suprem, Dwight Eisenhower, adresându-se marșalilor și generalilor sovietici a spus în încheierea alocuțiunii sale: „Am marele cinste de a transmite Estului salutul ferbinte al Vestului!”

În continuare descrie deplasarea celor patru delegații de la aeroport, aflat la o distanță respectabilă de Berlin, pînă pe Zviessse Strasse, unde se găsea „Misa clădirea seamă a Scoției de geniu, unde urma să fie semnat actul de capitulare necondiționată”.

La ora 23.45 membrii delegațiilor sovietice și aliate s-au intrunit în cabinetul lui Jukov, aflat lângă sala mare...; s-au adunat însă acolo pentru a intra împreună la ora fixată.

La ora 23.55 s-au deschis ușile și primul a intrat Honan Karmen, șeful grupului de reporteri, urmați de noi, fotografi și reporteri, amestecați frațeste. Ne fusese rezervată o masă lăunșă.

În timp ce aștept se scurgeau orele și minutele zilei de 8 mai, în Berlin, începînd de la orele 14.00. „Armata a 4-a română — potrivit unui anterior ordin de operație, nr. 278 — trece la atac hîrțitor pe întreg frontul astfel ca în seara zilei de 8 mai să îndeplinească obiectivul Orluki, Hatmanice, Boldovec, Lipovec...”

În aceeași zi Regimentul 2 care de luptă român, prin atacuri grele, a pătruns în orășelul cheoslovac Znojmo (80 km vest Brno). Corpul nostru aerian sprijinea forțele Armatei a 4-a române în lupta de trenuri cu trupe inamice și materiale de război, poziții de artilerie în zona orășelor Prostejov, Vselovice și Cplotice.

În Regimentul 34 Infanterie, desfășurînd toată ziua acțiuni de luptă contra artileriei inamice, a ajuns în localitatea Nemeice. Ca șef al biroului de operații, după ce am transmis ordinele colonelului Mateescu și am verificat starea de luptă a unităților pe poziție, la nord de sat, m-am reintors la postul de comandă.

Orele 22.30. În camera comandantului de la P.C. ardeau patru lămpi. Pe mese erau întinse hîrțile. Pe una dintre ele, Mateescu trasa directiva de atac. Comandanții de batalioane priveau și ascultau crispați, într-o tăcere stînjitoare. Doar aflaseră și ei, cum am arătat, prin mijlocirea comunistilor și simpatizanților P.C.R. că la 7 mai, la Reims, în Franța, delegația germană semnase actul de capitulare necondiționată

față de aliații occidentali. Și mai știu că în aceea noaptea (de 8 spre 9 mai) va fi semnat și actul de capitulare față de Uniunea Sovietică. Cîta diferență între camera Școlii de geniu din Berlin și camera postului de comandă al regimentului nostru!

— Aduceți-l pe reprezentantul Inaltului Comandament german. Cel dintîi a intrat tehdnarezatul Keitel, fără grabă, cu privirile plecate... Pe fața-l palidă se vedeau pete roșii. Iși agita bastionul de maresal a un gest mecanic. S-a așezat la masă... Abia atunci l-a văzut pentru prima dată pe Keitel. O frațiune de secundă cei doi se aii, unor armate uriașe s-au privit în tăcere...”

În acele ore și minute ale Lumii pe frontul român și sovietic din Cehoslovacia, mugetul tunurilor, clîntăneala mitralierelor și rapalaia puștilor învolburau hîrțile nopții...

Reportorul de la Berlin: „În minutul 9 din 9 mai 1945 Keitel a răspuns că este gata să semneze.”

În minutul 11 cînd Keitel s-a ridicat să se ducă la masa mică pentru a semna actul de capitulare, „Monelul l-a scapat și s-a balansat de capătul lanțurilor...”

La ora 0.30 din 9 mai 1945 au terminat de semna celeșai cinci exemplare ale actului și reprezentanții delegațiilor sovietice, americană, engleză și franceză.

Reportorul din Berlin conchide: „O privire aruncată asupra ceasului mi-a arătat: sedința se terminase la 9 mai, ora 0 și 50”.

Pe frontul nostru românesc la postul de comandă al diviziei, căpitanul Ion Eremia, după cum ne-a măritat mai tîrziu, era un pachet de nervi, cu răsuflarea tălăit pe recepție.

La câteva minute după ora 1 din noaptea de 8/9 mai a tîrîit strident și telefonul meu operativ. Am ridicat receptorul, eu find chemat în bordelul postului de comandă al regimentului. „Dragă Jeanne, gata! S-a sfîrșit războiul! Puce, măi, bașe!... Lă s-a comunicat de la Berlin și trupelor germane din țara noastră!” a urlat în aparat căpitanul Eremia, șeful transmisiunilor diviziei. Lîngă mine se afla atunci și scriitorul

sublocotenent Aurel Mihale, comandant al companiei de pionieri. Ne-am îmbrățisat emoționați. L-am anunțat fulgerător și pe comandant. În acel moment iar a sunat telefonul. Pripit, colonelul Mateescu s-a repezit la receptor. L-a ridicat, tremurînd de emoție: „Da domnule general, aici Visul!” (indicativul regimentului).

De la divizie însuși generalul Stănculescu comunica știrii cea mult așteptată...

Au fost anunțate batalioanele, companiile... Ca la o comandă, cerul s-a aprins... Toată oastea română trăcea cerțuse luminoase, rachete roșii, verzi, albe „care se încreșneau în toate direcțiile ca niște gîrlanțe de lumină pe bolta unei imense și ferice săli de bal...”

N-a trecut mult și peste acea imensă lumină s-a întins întunericul de înfîșă al aței vesteri: „Trupele germane din Cehoslovacia nu dau ascultare Berlinului!”

Corpul 2 armată, din care făceam parte, a ordonat să încearăm orice acțiune pînă la ora 5.30 din 9 mai 1945. Dacă pînă la acea oră înamicul nu va deopune armele să se treacă la atac pe întregul front.

În fata regimentului nostru se așsea bastionul cu postul de radio „Donau”.

Păstrez și astăzi, la mine acasă, casca ce-o durtam pe cap și binocul din care priveam pilonul postului de radio „Donau” ce parca străbungea cerul semm de mai... Privea stînditor, prin binocul său și sublocotenentul Aurel Mihale... Hitleriștii rezistau. În dimineața de 9 mai au tras și în parlamentarii noștri care îi anunțau despre actul capitulării cerindule să deopună armele.

După orele 10 s-a trecut la marea asalt al poziției de pe platoul cu cota 310 de lîngă localitatea Dobromițce unde se afla postul de radio. Lupta a durat pînă după ora 12. Inamicul a fost zdrobit. Și noi am avut grele pierderi. Divizia a capturat peste o mie de prizonieri, zece și sute de mașini de război, camioane încărcate vîrf cu alimente, cu materiale ieftine de hîrțire de la populație. Postul cîmp de bătăie era întesat cu cadavre și răniți hitleriști și români...

Am continuat lupta... La 11 mai 1945, ziarul „Știința”, organul central de presă al C.C. al P.C.R., scria: „...Am contribuit cu hotărîre fălșă și sinceră la grăbirea ceasului răsplătitor pe care îl trăim alături de întreaga omenire... să ne încordăm eforturile pentru a zidi o Românie luminată și fericită!”

La 12 mai ne-am instalat în „tabăra păcii” de lîngă localitatea Veprova aflată la circa 80 km sud-est de Praga. Acolo am stat pînă la 9 Iunie 1945. În acea zi do vară caldă, cu cer înalt, albastru, fără nici un nor, am primit cel mai sublim ordin, dat de comandantul unității: „...Regiment drept! Divizia ROMANIA! înainte mars!”

Ion G. Pană

Sandu Stelian

Vă spun acum...

Cu acest gînd am trecut Dunărea
ca să învățai
că pămîntul pe care eu îl ar și îl semăn
că dîturile erorilor și laril lui
înțeleg și răspund numai la semnul și la
glasul meu

să învățai
că aerul tare ce îl respir eu cu tot neamul
meu
— sub cerul boltit de-asupra-mi
ce mă ține de cînd eram copil și m-a văzut
jucîndu-mă și crescînd
luptînd
și mereu zidînd
singerînd
adormînd
și larăși născîndu-mă

că apele munții păsările și sălbăticiunile
sufierea toată ce mă ascultă
și nu cunosc de două mii de ani alt stăpîn
ca să învățai
ce toată lumea trează la mîntie ține demult
voi cel ce tunaj și fulgerați
și nu aveți altă lege în afara spaiei voastre
curbe
și a tuiurilor voastre verzi și trufașe
ca să învățai
să nu vă mai atingeți nici cu gîndul vostru
cel mai ascuns
de ziua mea înaltă de noaptea mea de veghe
de somnul meu trudit și de visele mele
stelare
voi, ce mi-ați pusitî de-atîtea ori trupul
adică pămîntul meu veșnic
și mi-ați vîrsat cu multimele voastre oarbe
singele-mi nobil și vechi
ca să învățai
ce n-ai știut a învăța încă pînă acum
— deși v-am făcut de atîtea ori să mușcați
din această răbdătoare țărînă —
că nu pot fi înfrînt de nici o putere din
lumea asta
voicei ce nu mă lăsați să-mi văd în pace
de-ale mele

trebuie
să faceți încă o dată cunoștință
cu ochii mei ce vă vor impietîri
cu plumbii mei ce nu vă iartă
cu sabia mea grea
cu baioneta mea de oțel...

...sau poate veți vrea să-mi cunoașteți
seninătatea
sufletului care vă va cruța
dacă învățai
măcar cum într-ai doispnezecelea ceas
cine sunt...

De asta am trecut Dunărea.

Pan Izverna

Ne pătrunzi prin porii...

Ne pătrunzi prin pori ca un cîntec
Ca o adiere, ca un descîntec
Ca o respirație ca o neliniște
Faci viața în noi să se iște

Ne rezemăm de tine ca de-o stație
Aripa cerul poate să-l suie
În veșnică noapte vibrare
Arzînd între știut și-nțebare

Patrie tu esti vedere și esti mister
Cu-o parte-n teluric cu alta în cer
Pînă de aer nu tești prin singe
Și tot ce sîntem prin tine se răsfrînge

Celui împutcat, celui sfîrțecat de-obuze
Pămîntul tău îi crește peste buze
În el își culcă oasele de var
Arzînd ca luminarea pe-un altar

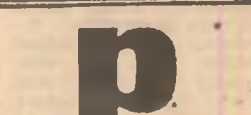
Vatră ne ești și casă pentru veci
Și pentru fii tu noi ai brațe reci
În templul tău de floure troienit
Pui tîhnă peste frunțile ce-au dormit

Vasile Andronache

Vocabular comun

A fi liber,
a fi independent
pentru noi
înseamnă mai mult
decît shakespeareanul
„a fi sau o nu fi”,
atunci pămîntul
a cunoscut un abur
din care impresionistii
au tras tablourile lor
inimitabile,
culorile s-au strîns
în aur nemuritoare,
în tricolor înconfundabil
pentru că pentru
poporul român
a fi independent
înseamnă mai mult
decît însăși sintagma
frumuseții sale,
indalienabile.

plastică



Peisaj interior

Prin usa deschisă (chela-i uitată-n broască și stăpîni-i dus de-acasă) lumina dimineții înundă privirea și nările vibrează dilatate de miresmele pășunii înflorite parcă de-a dreptul în pragul casei. Pînă hăt, la orizont, undule pămîntul delurid. Coame de pădure coborîte pînă în negura văilor, copaci răzleți pe umeri înierbați de dealuri, căpîte aproximînd eternități agriste...

Acosta-i preludiul imagistic pe care ni-l propune, nu fără un anume titlu, Ion Dumitriu în catalogul expoziției sale recente de la „Simeza”. Și trecem pragul acestei uși deschise, dar în sens invers, populînd interioarele calde și atit de domestice în modestia lor ale satelor piemontane cu indubila armonie a naturii inconștante. Un drum pe care l-a parcurs și l-a deslușit, în anii lungi de căutări artistice, și Ion Dumitriu. Universul peisager, în semnificația lui tradițională, se comprimă, sublimat în cîteva elemente de temelie și intimitate a vieții sau gospodăriei rustice. Pre-priu-zis, Dumitriu nu abandonează peisajul, tentația lui dăinuie dominantă în ființa artistului. Diferă doar forma de concretizare a acestuia. Peisajul se convertește într-un spațiu deschis, subadiacent, efect obținut prin manipularea sensibilă a detaliilor și, într-o bună măsură, a mijloacelor de

expresie. Pictorul dezvoltă, astfel, o estetică sui-generis a „stării de peisaj”, formulă ce înțelegem să o folosim doar pentru a sugera modul cum artistul se situează în mediul său pre-vizibil, supraînțelegînd un detaliu sau alți în intenția de a compune o densă atmosferă „naturistă”. Pictorul se încută explorînd cu minutie de biolog sau etnolog (am putea glosa chiar pe marginea pasunilor ecologiste ale artistului) un „cap de grindă”, nervurile și carnatiia atit de expresive ale unui lemn sectionat aflat în structura casei țărănești. Dumitriu se apropie de asemenea obiecte cu o lubire nesfîrșită, sacră și chiar. El nu ilustrează, de fapt, ceea ce vede; proces exterior și inertial ce nu-l reprezintă. Nu gîndeste obiectul ca o piesă de natură statică și nici nu urmează o asemenea posibilitate. Preferă drumul narativei plastice, a deslușirii în cercuirea de virată ale lemnului, în tenețuța căută de pe zidăria de paiantă, în arhitectura domestică a surei ori în protăpîi căpîte, a unui timp, a unei istorii, a unei vibrații sensibile. O călătorie în adîncul acestui peisaj interior, o asumare tactică a fiecărui element ce compune cadrul investigației sale artistice, de la firul de țărba abla coșit la cuiul rugînit în grindă. Nu împlîtor însă, pictorul lasă în margi-

nea pînzei, undeva, „în coada ochiului”, sau insinuat printre scîndurile de la praga surîzătoare, cîmpul de peisaj, în accepția consacrată a noțiunii. Tot așa cum în marile compoziții de gen, ale goticului sau ale renașterii timpurii perspectiva se centra într-un reper peisager distinct conturat în ancadramentul unei ferestre. Estuăm credem, cheia pe care artistul o lasă anume uitată în broasca usii, prin care se poate pătrunde mai lesne în universul picturii sale, mai exact, al viziunii sale plastice. Pentru că Ion Dumitriu urmează de această dată — dezvoltînd o solidă școală de mestesug pictural dăinuind din perioada anonimilor germani ai prerenășterii — o puternic personalizată estetică a detaliului. Scopul acestui demers creator al artistului, într-un cîmp eminent real, nu este unul pur descriptiv (unii se pot rezuma doar la atit, dar cit de sărăciți vor rămîne în superficiala lor privire), ci, unul de integrare a universului naturii, al peisajului, dacă vrei, într-un element-concept al ei. De aici, impresia de abstractizare pe care o emană unele dintre ultimele sale compoziții, mai ales cele din ciclul „Cap de grindă”, în care tehnica detăferii este împlînsă pînă la limita încetării. Spectacolul plastic pe care îl creează Dumitriu în aceste compoziții își are sorginea tocmai în virtuțile grafice și cromatice ale materiei, ale orizontului obiectiv, real pe care îl cercetează. Am spune, cu lupa savantului. Strădănie care l-a adus pe artist în pragul unor experiențe revelatoare prin consistența expresivă a formelor abordate și prin accentuarea reliefului pictural al compozițiilor sale.

Corneliu Antim

muzică



Concert aniversar

În sala mare a Ateneului Român, din inițiativa Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Socialistă România și a Inspectoratului General al Muzicii Militare, cu sprijinul Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, a avut loc un „Concert vocal-sinfonic dedicat aniversării a 110 ani de la Cucerirea Independenței de stat a României”, concert susținut de forțele artistice de prestigiu: Muzica reprezentativă a armatei, corul și soliștii Ansamblului artistic „Dojna” al armatei, conducerea muzicală fiind asigurată de Emilia Ursă, dirijorii Sergiu Eremia și Crisan Părau, dirijorii Maria Gheorghe Popescu, soliștii Coralia Diaconescu, Veronica Ionescu, Tiberiu Mîndin, Ioan Nicolau și Lucia Marincescu, solist al Operei Române din București. În privința interpretării, nu putem aduce decât cuvinte de laudă, forțele artistice reunite fiind binecunoscute prin profesionalism. Prin dăruirea cu care se dedica lucrărilor încredințate spre interpretare.

Programul concertului a fost axat pe sublinierea, cu mijloacele specifice artei, a rezonanțelor evenimentului aniversar. De fapt, trebuie lărgită aici sfera unor stricte raportări la anul 1877 pentru a include, pe linia justi-

ficată structurării a programului, un întreg trecut de luptă pentru neîntințire, pentru dreptate socială și libertate națională, trecut găsindu-și memorabile corespondențe în prezentul de nălduitoare construcție socialistă, sub magistrala îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Comandant suprem al forțelor noastre armate. Să adoptăm așadar structurarea programului propusă de organizatori făcînd pentru început referire la cantata „Brav conducător” de Emilia Ursă și la cantata „Glorie Patriei” („Comunist Român” de Sergiu Eremia, lucrări în care patosul revoluționar transpare convingător dincolo de bogăția melodică, de farmecul armoniilor și densitatea orchestrală. Lor le adăugăm piesa „Omagiu tovarășei Elena Ceaușescu” de Dan Ardelean, muzică inspirată din același prezent socialist, plină de culoare și blîndețe în același timp, făcînd directă referire, prin textul semnă de Mircea Florin Sandru și prin modalitățile specifice muzicale de tratare a versurilor, la prodigioasa activitate a savantului de renume mondial Elena Ceaușescu.

Momentele inspirate direct din memorabilul act al proclamării Independenței de stat au parcurs o gamă stilistică (și un eveniment istoric) largă.

Viorel Crețu



REMEMBER POETII, CIND ERAU TINERI... (XXXI)

PUNTEA DE AUR

dacă un autor demn de toată încrederea și simla literară și-a început opera — și se poate spune că are o operă din moment ce a tipărit peste 50 de cărți — poezii originale, traduceri, eseuri, memorii de călătorie — de ce n-am începe comentariul despre el acum, când împlinesc de ani, chiar cu poezia „Autobiografie”, cu care se cheie cartea de debut — cu același titlu („Autobiografie”, 1962, Editura pentru literatură, colecția „Lucafearul”) : „Sint născut la opt mai / O mie nouă sute treizeci și șapte / Intr-o toamnă, lala m-a îmbrășsat / Și-a plecat / Desigur n-a mai venit din nici o parte / Și-am rămas doar eu / Peste finta amintirii să caut / Miștile bătuței și arse de soare / Nu s-a mai întors nici un ceas / Mama a primit scrisoare / Și a rămas / Afară, plîngînd, / Lîngă stîlpul poeziei...”

„Blestemul ceasului morții / Uțindu-se de-a lungul drumului, / Pînă dincolo de pod, / De unde cu pași de miriapod, / Noaptea strîvea oglinzile amurgului / Și apa îngropată în urma unor roți...”

Cartea de debut a lui Dario Novaceanu apare în 1962, și simla de debut editorial al „generației luptei cu inertia” — respectiv, printre alții, Labis, Doina Sălăjan, Gheorghe Tomozei, Ion Gheorghe, dar într-o perioadă cînd începea să se tipărească mai mult marea poezie românească. În aceeași volum, deși nu s-a editat „Percepții”, cînd începe publicarea ediției „Scrieri” de Tudor Argeșiu, cînd apar volume de poezii de Lucian Blaga și Al. Philippide, cînd Tudor Vianu prezintă un „Dicționar de maxime comentari”. Debutază tot în acei ani Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, Dorena Azub, Mihail Negulescu, Miron Sencobetic, Al. Arăstioiu și Tiberiu Ulan scot două cărți de poezie ter-nar-căbilă „Constelații lîră” și „Versuri”. Apare, cu un studiu introductiv de Tudor Vianu în limba franceză, volumul „Nouvelles romaines” 1 Romulus Vilpescu traduce „Gargantua și Pantagruel” Proza simbolizată în cărți de Zaharia Stancu, I. M. Sadoveanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Ion Vlasu, Teodor Mazilu, D.R. Popescu, cu debuturile lui Fănuș Neagu și Nicolae Velche. Apar sau reapar, rînd pe rînd, „Tribuna”, „Lucafearul”, „Secolul XX”, „La pînă de aur”, „Revista”, „Nede aruncă”, „Tînd”, „redactor la secția de poezie, l-am cunoscut pe Dario Novaceanu, alias Aurel Mituțoiu (după numele său de-acasă, din tîrîmul Novacilor), pe atunci student, oltcan infi-pi, hotărît în actul literar ce avea să-l urmeze, chiar dacă astăzi el ne apare într-o postură sim-bolizată de intelct, unorii scriitori născuți în sar-casm. Așa se și explică tenacitatea în asimilarea culturii de limbă spaniolă, începînd cu un poet aproape medieval, ca epocă, și încheiînd cu unul din secolul nostru, aparținînd generației spaniole din 27. Cu un Columbus pornim din Crasna Gorjului, avea să călătorească în mare parte în lumea de expresie hispanică. O in-cursiune a întreprins, spiritual evident, și în Precolombia de dinaintea marelui explorator.

Fără să bănușim încă, I. D. Bălan, prefațatorul primei cărți, se dovedește un clarvizant, zăpăci aceași hruzi. / Dar cetite și l-au în-mulțit. / Au mai crescut c-un an, e-o zi, c-un ceas / Nu-s cel de ieri și nu știu cum, / În timp ce mă privești, eu n-am rămas / Același, deci nu-s cel de-acum // De vrei să mă cunosti, tu mă privești / Nu din afară, dinăuntru meu, cînd eu curc / Cu timpul și pe drum, fîrește, / Rămî-n același și mă schimb mereu”. Heracitlan avant la lettre, căci poezia „Casa lui Heracit” avea să apară în cartea următoare, „Pășări de lut” (1966). Altfel, universul său lîră nu diferi, în această primă carte, de cel al poetilor generației luptei cu inertia.

„Pășări de lut” ca și poezii din Granada, căruia i s-a dedicat în această carte câteva poeme dintr-un „Carnet spaniol” se revendică după nu de la „Cante jondo” ca Lorca, în orice caz de la mestesugul străvechi al mestierilor olari și ceramiciștilor, alți de mari maeștri în tîmțitul Gor-jului și al Vâlcei. Poetul ne poartă geografic din Cîmpia Dunării pînă sus în munți și în Delta și pe Guadalquivir. El invocă și invocă pe Gon-

Invocînd numai „monumental editorial” pe care-l reprezintă, cum a numit Edgar Papu în „Flacăra”, tălmăcirea și prezentarea fastuoasă a lui Luis de Gongora y Argote, distins cu Marele premiu național al Spaniei pe 1962, nu pot să nu citez cuvintele unei mari autorități în mat-terie, don Damaso Alonso : „Traducătorul ro-mân, Dario Novaceanu, și-a închinat talentul și o considerabilă parte din viața sa (mai exact, opt ani, nota noastră) generoșei strălucite de a dăru-i marelui mase culte a compatrioților săi arta genială a lui Gongora”. Pe scurt, iată cum sintetizează marile noastre cărțuri Edgar Papu opera realizată de Dario Novaceanu în comen-tariul citat : „Volumul cuprinde trei paști bine distincte, dintre care prima se intitulă „Călăt-orie spre Gongora”. Cartea a doua cuprinde, așa cum arată și titlul, „Traduceri din opera poe-tică”. Ele cuprind „Balade”, „Lecturii”, „Sonete”, „Polifem și Galateea”, „Singurătățile”. În sfîrșit, partea a treia și ultima poartă denumirea „Comen-tarii și interpretări”. Sint de fapt studii aprofundate și aplicate pe rînd la fiecare opera...”

Poetul din mine, tubitorul de poezie, n-a re-zistat ispitei de a desprinde fie și un esanșon din ceea ce Dario Novaceanu numeste a conferi cetățenie română unui poet străin. Voi cita nu-mai cîteva versuri din „Balade și lecturii” : „Fă ca pasărea ce-si pierde / Jucătușă și n-o călă / În cenușa nicodată, / Ci numai în cordul verde...” Plînge, moartea-i, dar îi spun / Pentru dragă lumii, lasă / Din trecutul său să crească / Vii-torul cel mai bun”. Hispaniștii pot confrunta versurile cu textul lui Gongora de la pagina 250, opera citată, versurile 8, 9, 10, 11, de sus în jos.

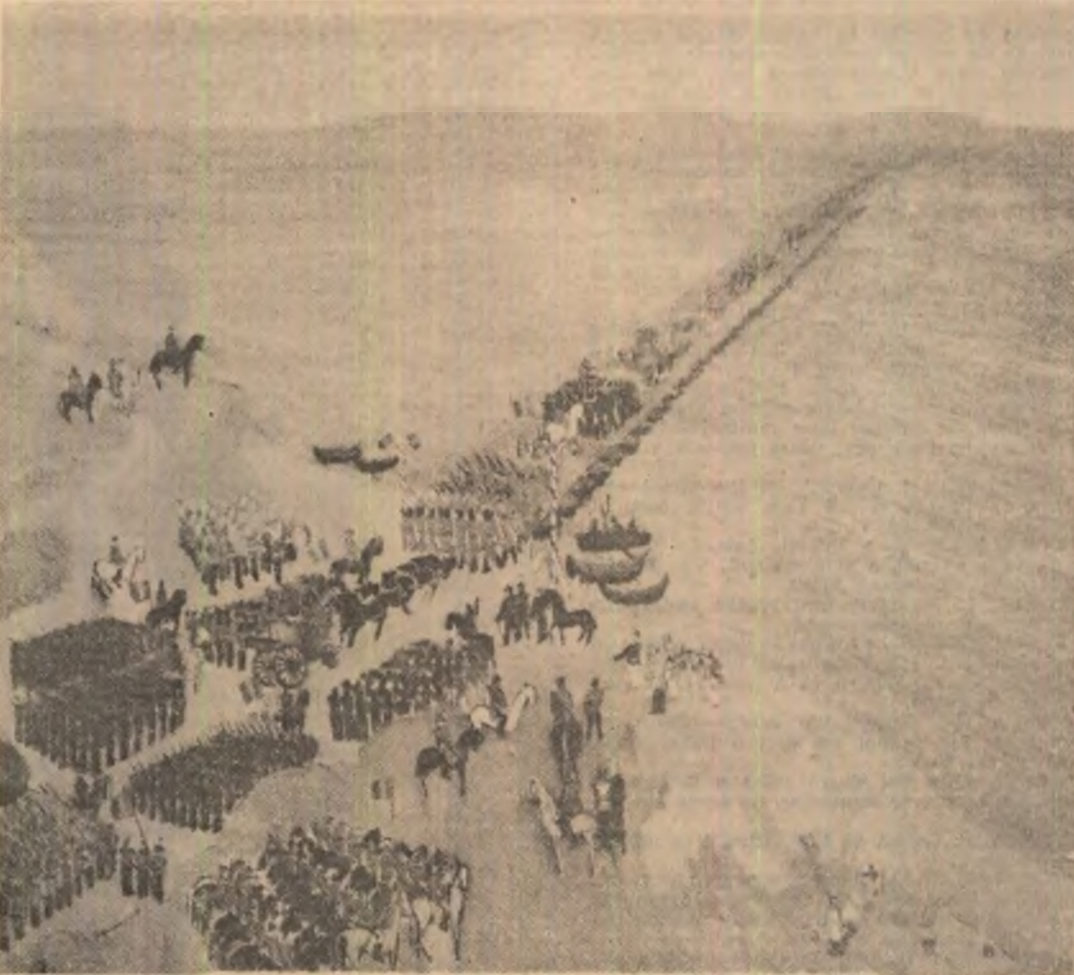
Mare conchistă spirituală, unică în istoria culturii române, întreprinsă în cazul poeziei lui Gongora prin tipărire în 1962 a monumentalei opere amintite, nu m-a surprins deloc din mo-ment ce poetul Dario Novaceanu (și traducăto-rii) ne dăduse în 1974 o primă ediție în Edi-tura Enciclopedică, cu studiu, traducere și in-terpretare critică, din Lorca, pentru că în 1966, să o repete la Editura Univers, sub titlul „Fe-derico Garcia Lorca — Carte de poeme, tradu-cere și comentarii...”

Există în fapt o punte de aur peste secole între Gongora și Lorca, pe care acesta din urmă a reconstituit-o, cel de al doilea punct de sprijin al acestei punți reprezentîndu-l confu-rința despre marcele poet de la Cordoba de-cum peste 400 de ani, conferința lîră în anii 20 la Atenul din Granada. Federico, după mărturiile lui Rafael Alberti, declamă versuri din „Singurătățile” lui Luis de Gongora y Argote, Dario Novaceanu refăcea și în limba română, prin traducerea și comentariile la poezia lui Lorca, această punte de aur.

Ce este vorba su întreba grandinul, notează Dario Novaceanu în comentariul despre Gongora, capitolul „Ruperea sigiliului” — a putut să aibă Gongora pentru a provoca revoluția sa lîră ? Si, fără să șovăie, își răspunde imediat : „Mo-tivo ? O nevoie nativă de frumusețe nouă, la-țind spre o nouă modelare a limbii. Era din Cor-doba și stia latina ca nimic altul. Nu trebuie să căutăm astfel de motive în istorie, ci în su-fletul său. El inventează pentru prima dată în constituția o metodă nouă pentru a vină și plă-s-mul în Lorca și e convins, fără să-o știe, că eternitatea unui poem depinde de calitatea și structura imaginilor sale...”

Odată stabilit faptul că traducerea lui Lorca i-a apărut ca o interdependentă lîră față de Gongora, să vedem în ce constă virtutea. „Că-ră de poeme” pe care te-o propune Dario No-vaceanu. Înainte de toate, prin concepția ei, e, de asemenea unică în prezentarea unui poet străin la noi, traducerea operi fiind însoțită de prezentarea vieții și comentarii aplicate la texte. Ca patos și informație, ea e parca una din acele sensuri ale prietenilor lui Federico Garcia Lorca, pînă și în a, să folosim chiar o expresie a poetului, de o complexitate melan-colică istorică. Nu sînt parcursîndu-le 434 pagini ale cărții la ce să te oprești mai înțil : la comen-tarii sau la traduceri, la fotografiile fasci-nante reprezentîndu-l succesiv de pe cînd avea 5 ani pînă în 1935.

Dacă la cele două capodopere ale transpuneri în românește a doi mari poezi intră în uni-versalitatea adăugăm traduceri de romane ce-lebre și povestiri de Jorge Luis Borges sau Ge-briel Garcia Marquez, sau Ernesto Sabato, poeme de Juan Ramon Jimenez sau Nicanor Parra, ca și asemenea transpuneri din română în spaniolă cu antologia Poezia română contemporană, edi-ție bilingvă, apărută la Barcelona, Editura Bar-celona în 1972, sau volumul de poezii din Lu-cian Blaga, George Bacovia, Tudor Argeșiu, texte celebre din Caragiale („Conul Leonida lăta cu reacțiunea” și „O noapte turbanoasă”) se in-telege că intitulîndu-l pe Dario Novaceanu un



Constantin Piliuț : „Trecerea armatelor române peste Dunăre”

Cultură și mitologie

Cultura oricărui popor se constituie, prin eforturi individuale și colective, în treptat, de-a lungul secolelor, prin acumulări așezate și inovativ îndrăznețe, tinzînd, mereu, spre o mai bună definire și desăvîșire.

„Dacă de-a reciti” o carte — semnul litera-turii superioare, cum rememora distinsul profes-or Ovid Densusianu — așteia recunoșterea valorii intrinsece a creației respective, pe care factorul coroziv, Timpul, nu a atins-o niciun în semnificativă ei ca gesti culturală, solidă cu aspirațiile unei etni, în perpetua sa mișcare prin succesiunea generațiilor, și seleta, perma-nentă, de a stabili continuități, revela-toare, în ascensiunea noastră culturală.

Mitologia populară românească (Editura „Mi-nerva”, 1986) datorată lui Mihail Coman, ne în-cită, din capul locului, să o raportăm la lu-crări similare, consacrate domeniului, și an-avea în vedere pe cele mai recente, **Mie Dic-tionar folkloric** („Minerva”, 1979) și **Mitologie română** (Editura Academiei, 1985).

Ne vom referi, în cele ce urmează, mai ales la lucrarea lui Tache Papahagi, **Mie Dicțio-nar folkloric**, ca metodă și tehnică de realizare. **Mitologia** lui Coman derivă, evident — ar fi fost uit de normal să se arate acest lucru în **Cu-rtul înainte** — din dicționarul învatului des-cris din Munții Pindului / în Cetatea universită-ții bugetoasă.

Sint prezentate, astfel, analitic, 27 de cuvînte-tente — și-o sferă relativă a mitologiei zoornată românească, 9 dintre acestea reză-sindu-se și în **Mie Dicționar folkloric** (care con-ține 101 cuvînto-teme, dispuse în ordine alfa-betică și aparținînd la sfera diferite), ceea ce favorizează o comparare a structurilor articelelor din cele două lucrări.

În timp ce lucrarea lui Tache Papahagi este marcată de tehnica **lexicografică** (traducerea ter-minului-titlu în limbi străine, dispunerea materiei pe capitole, ilustrarea cu bogate citate și trimiteri bibliografice, redactare „strînsă” etc.), alții de familia autorului **Dicționarul dialectului român**, lucrare fundamentată a **lexi-cografiei** românești, cea a lui Mihail Coman apor-tine mai degrabă genului **eseu**.

Coman dispune de un inventar mai larg de date, datorat mai ales arhivelor de folclor și etnografie, mai bogate în ultimii ani, și arată o disponibilitate excepțională spre lar-gi comentarii ale textelor invocate, dar, fapt ne-explicit, ignoră romanitatea sud-dunăreană, reprezentată mai cu seamă prin cele trei dia-lecte românești (aromână, meglendoromă și is-toromă), fără de care nu se poate înțelegi corect și deplin nici istoria formării limbii și a poporului român, și nici afirmarea și dăruirea romanității în Estul Europei, al cărei unic re-prezentant, astăzi, îl constituie ROMANIA, (a se vedea, de exemplu, locul diferit pe care **opera** îl ocupă în mitologia românească nord-estică, și de televiziune (de limbă, de folclor, de etnografie) nu se explică și marchează, în fond, orientul cultural al realizatorilor, în contra-dicție cu lecția oferită de istoria formării limbii și a poporului român, privind locul romanității sud-dunărene în procesul de etnogenază a ne-amului nostru.

Tot o prelungire, în spațiile interdisciplinare — științe, arte etc. — și spre obirșile culturii și civilizației românești (sursele traco, daco etc.), așa cum a practicat-o, în numeroase puncte cu succes, Romulus Vulcănescu, în **Mitologia** sa, ar fi dat cărții lui Coman o respirație mai moder-nă și mai angajantă, în consens cu ritmurile vieții și gândirii contemporane.

Nu mai în acest moment al demersului științific se poate întreprinde, cu cele mai bune rez-ulțate, o adevărată **sinteză** de mitologie româ-nească, cum își propune de altfel, și alții. Co-man, în redactare proprie — un studiu despre categoriile fundamentale ale gândirii populare, despre codurile și **cuplurile binare** (sic !, sub. n. V.R.) care determină, din subtext, logica și **combinatori** (!) tuturor semnșlor din limbajul mitologic” (p. XIII).

În lucrările cu **planul** acestei mitologii (vezi p. XIII), ni se pare că un capitol semnificativ, cel consacrat **pășărilor**, în general, și **insectelor** nu poate lipsi din economia lucrării (vezi la Tache Papahagi : **albina, bufină, cocoșul, cor-bul, cucul, cucușia, ciocirila, găina, paitanjenul, rînducina**). Intrucît orice plan poartă și în comple-tat, din mers, luarea în considerare și a acces-tui capitol se impune.

Din al punct de vedere, nu rezultă, din pre-zențarea proiectului lucrării, dacă mitologia pe care o va realiza Coman, în final, se va limita la aspectele **traditionale**, sau va atinge, în evo-luția firească a gândirii și expresiei mitologice românești, și aspectele cele mai **moderne**, aflate chiar sub ochii noștri în curs de **remodelare** (a

unor vechi mituri), sau de **creare** (de noi mit-urii). (Vezi lucrarea, revelatoare în această privință a lui Alfred Sauvy, **Mitologie de no-tre temps**, Payot, 1971).

Cartea lui Coman are și un merit care poate nu a fost în intenția autorului : frecvența ci-tare a lucrării lui Ion Ghinoiu, **Calendarul popular : sărbători și obiceiuri** (consultată în manuscris ; se impunea menținerea autorului în **Paragraful consacrat „multumirilor”**, p. XIII-XIV), năste întrebarea firească de ce nu și-a aflat încă un loc în planurile editoriale și această monografie, cum se vede, de referință în domeniul respectiv.

Menținerea acestei „probleme” este însă pen-tru noi mai mult un pretext de a sublinia una dintre calitățile, mai bine-zis una dintre con-dițiile sine qua non, ale oricărui cercetător, anu-me de a fi globosat și pusă în circulație, în **spiritul deplin solidarității intelectuale** și a **generozității** față de toate creațiile care converg spre defășurarea aceluiași drum al cunoașterii, spre descifrarea aceluiași întrebări sau enigme.

Valeriu Rusu

NUMELE POETULUI Ioana Bălan

Ioana Bălan, poetă debutată și pre-mială de revista „Lucafearul”, nu a reușit încă acum să-și tipărească nici o carte, deși opera sa poetică în manu-scris (pe care o cunoaștem în întregime), înogărat fără răsculoare, prin autenticitate fer-gătoare.

Amintim că continuu de vertijul unei boli necrutătoare încă din copilărie, Ioana Bălan și-a descoperit de timpuriu în literaturile germană și engleză modelele demne de urmat (autorea a absolvit Facultatea de filologie, secția germană-engleză) și cu febrilitate, curajul și fervoarea unui Van Gogh, cu un sold erupativ activ și-a transcris vizionile în versuri, prozopoeeme și înscenări dramatice în limbile română și ger-mană, cum și într-o impresionantă serie de pic-turii și grafice.

Străină, ca poetă, de constructivismul care bintuie poezia tinerilor autori, obsedată de re-compunerea fidelă a universului halucinant în care trăiește, Ioana Bălan nu e niciunde hip-otetică și deplină artistică, de un simț al for-mei, de voință modelării metodelice, riguroase. **Despicătorii**, cea mai coerentă carte pe care a scris-o pînă acum, unică în frumusețea ei rimbaldiană, revelîndu-ne o voce auctorială de o indiscutabilă originalitate, ceea ce îi lipsește înțeleasă amănunțit de o detaliu, și-a aduș, auz absolut care le permite unora să accedă.

Sandu Tzigara-Samurcaș

a murit, la vârsta de 84 de ani, poetul Sandu Tzigara-Samurcaș. Ne-a lăsat opt volume de versuri, dintre care două în limba franceză (**Prembles**, 1944 și **Invocations**, Paris, 1972). Omul debutase și se manifestase inițial ca un distins pianist. Poate că această vocație inițială îi și apropie poezia de aceea a mai tîmțurului cu doi ani Vir-gil Gheorghiu din ultima fază a acestuia, faza muzical-elegiacă. Este o asociație sugerată nu-mai de aceeași ambivalență, deoarece între ei doi n-a existat nici o legătură personală. Editorial, Sandu Tzigara-Samurcaș a apărut în 1941, la 38 de ani. Titlul colecției lirice de debut, **Recital de pian**, relevă o capti-vantă răsfrîngere poetică a primei sale pasiuni artistice, aceea de interpret muzical. Se sur-pășește aici o subiectivitate de poet îndrăglat care deseori structurează unora din cei mai de seamă compozitori europeni. Prezentăm ilustrativ doar un singur exemplu, deși am putea să ne extindem la mai multe. Astfel, muzica unui Domenico Scarlatti sugerează în poezie temou-rii frunzelor de plumb. Poemul muzical — de al-căr desen marșant amintesc acele frunze — par ele însele că se mișcă ameliilor pe liniile portativelor în executarea rapidă a vibrantele arpeggi din creațiile vechiului compozitor ita-lian. În transpunerea poetică a altor muzicieni inițiam unele pătrînduri ultrasensibile deoptri-tiv de pasionante.

Nu ne-am propus, însă, în cadrul acestui suc-cint medalon, să întreprindem un studiu critic asupra regretatului poet. Este suficient doar să amintim că poezia sa a fost — fără nici o exa-gerare — de-a dreptul adorată de Ion Barbu. Faptul sună poate paradoxal. Nu ? În fapt, nu e vital să se fie apropiat de o ființă poetică aproape dematerializată ? Si, totuși, deslușirea dată de Ion Barbu ne apare mai mult dect convingătoare. Cea mai înaltă poezie, după au-torul **Jocului secund**, pleacă fie de la matema-tica fie de la muzică, Sandu Tzigara-Samurcaș ar fi, deci, complementul lui Ion Barbu pe același plan elevat. Este o judecată perfect con-vingătoare, fără nici o eroare logică. Si totuși, nu o putem extinde fără ezitare dincolo de ge-neroasa subiectivitate a lui Ion Barbu.

Ceea ce putem spune este numai că lirica lui Sandu Tzigara-Samurcaș a căutat și a găsit înțelegerea, pe plan spiritual, aerul rarefiat al mîntimilor. Cu unele excepții, cum ar fi cele din **Cartea singelui** (1916) poezia sa este poezie precă desărtată, prea palidă, prea spirit pur. Respiră, totuși, dintr-înso o puternică și minu-tă construită personalitate poetică.

Faptul se recunoaște și din aceea că omul n-a scris dect **versuri**, și absolut nimic altceva. S-a contopit, deci, pînă la identificare cu in-sași ideea de poezie. Nu este singurul, în a-ceastă privință, dar, în orice caz, printre pu-ținii la noi. Ar fi fost extrem de interesante niște memorii sau amintiri ale acestui amlt alit de apropiat ca Anne de Noailles, amintiri care, sub condeiul său, ar fi reînviat un întreg veac. Îi mulțumim, însă, și pentru ceea ce a dăruit literaturii noastre, regretîndu-l profund pe prietenul discret și delicat care a fost Sandu Tzi-gara-Samurcaș.

Edgar Papu



În Mexic, cu Gabriel Garcia Marquez și Alvaro Mutis

gora și pe Argeșiu, singurătatea și a unuia și a celuilalt, unul măturînd stelele „dintr-o parte cu vîntul într-alta a orizontului unde invinși n-ajung”, altul hălăduind prin „anotimpul amîn-trilor”. Din această carte as mai cita scurta meditație „Rădăcinile se uită”, concludentă pen-tru capacitatea lui Dario Novaceanu de a privi înăuntru sau : „Rădăcinile se uită în pămînt, / lășnd cîrengile să crească-n cer / și din toate cite sus mai sîni / zănera de vînturi o mări / cer, / Plopii, toate aceluși precum o apă / Si pe cit ajung mai multă înăilime, / rădăcina nu mai poate să-și mai vadă / și coboară / parăsită-n adîncime. // Voi cei care cîmpurile mele le iubii / lășai vîntul cîrengile și în le bată / și-nflorii și și faceți umbri”. Și rodii / și nu fii ca plopii nicodată / lăta deci și o disciere de Lorca, marele rapsod al ploilor, în „Peisaj în mișcare” (1971) e o reintrocare, în bună măsură, în trecutul nostru istoric, cu multa descoperiri și redescoperiri revelatoare (vezi ciclul dedicat patriei), „Tehnică umbrei” (1978) și „Există noaptea” (1973) sint sugestii ale poeziei și artiștii spaniole, cu toate antecedentele autohtone cunoscute și semnalate de noi. În „Tehnică umbrei” îl întrecem, estompăm, pe José de Ribera și Intrazac de Zurbarán, după cum în „Există noaptea” pot fi recunoscute vizuile ale lui Salvador Dalí, prietenul din tînetate al lui Fe-derico Garcia Lorca. Însă, mai curînd, aceste sugestii vin chiar de la Gongora și Lorca, cu singurătățile și obsesiile lor.

Si fiindcă i-am invocat pe cei doi mari maeș-tri ai săi, să încercăm să configurăm opera pe care a făcut-o din traducere și prezentare, o cu o risipă de erudiție și talent, care nu im-pătmilor l-au făcut membru corespondent al Academiei Regale Spaniole, instituție academică prestigioasă ce l-a prēmuriat înainte printre membrii săi pe Nicolae Iorga, Al. Popescu Te-ga și Iorgu Iordan.

Nicolae Stoian

Răspîntiile istoriei

Urmare din pag. 1

de luptă antifascistă. În înapăturarea acestei de-mostrății s-a remarcat tîmțurului comunist Nicolae Ceaușescu, abia eliberat de la Doftana, prin-tre-o nepăsătoare energie și desoșire de care mi-șterea organizatorică, iar din partea organizației de tînetet a Capitalei a depus o rodnică activitate tovarășa Elena Ceaușescu.

Istoria înseamnă neuitare. Istoria se află aici, cu noi, prin noi, prin predecesorii noștri, prin succesorii noștri. Trecînd astăzi pe strada Aca-demiilor, se obținerea căreia și-a aduș o de-cisivă contribuție și România, Neopții și stră-nepoții celor de la Plevna, de la Grivita, deșei mai departe în timp tricolorul nevinșat, au străbătut cu arma în mîna spațiu dintre sudul României, lășînd apoi dincolo de granițele în-ții, pe străzile Budapeștei, către Podșul Boemiei, totînd aproape 20 de ma-sivii muntosi, 12 cursuri de apă mai importante, eliberînd peste 3.800 de așezări, printre care 53 de orase. Din nou, lîrta de furtună de la 29 August 1914 pînă la 12 mai 1915 (trupele române au fost nevoite să mai lupte cu fascistii încă trei zile după Ziua Victoriei) 167.000 combatanți români au murit, au fost răniți sau au dispărut. „Totul pentru țară, totul pentru victorie”, lozincă zîlilor de fon-tare care nu-și dect însăși imaginea Patriei.

Acești zi de 9 Mai, însă peste șazecei și opt de ani, așadar sub zodia ariilor generații, aveți să desină simbolică Zi a Victoriei asupra fasciștilor, să obținerea căreia și-a aduș o de-cisivă contribuție și România, Neopții și stră-nepoții celor de la Plevna, de la Grivita, deșei mai departe în timp tricolorul nevinșat, au străbătut cu arma în mîna spațiu dintre sudul României, lășînd apoi dincolo de granițele în-ții, pe străzile Budapeștei, către Podșul Boemiei, totînd aproape 20 de ma-sivii muntosi, 12 cursuri de apă mai importante, eliberînd peste 3.800 de așezări, printre care 53 de orase. Din nou, lîrta de furtună de la 29 August 1914 pînă la 12 mai 1915 (trupele române au fost nevoite să mai lupte cu fascistii încă trei zile după Ziua Victoriei) 167.000 combatanți români au murit, au fost răniți sau au dispărut. „Totul pentru țară, totul pentru victorie”, lozincă zîlilor de fon-tare care nu-și dect însăși imaginea Patriei. Urmă-țur, un singur partid proletar, care să ducă înainte lupta clasei muncitoare din noua Româ-nie spre realizarea idealului ei socialist de dezrobire de sub apăsarea burghezo-capitalistă. România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine (1919, februarie 19).

Si tot într-o zi de mai — 9 Mai 1977 — din urmă cu 110 ani, și-a dobîndit România deplină ei neatințare, atunci cînd, în Sesiunea extra-ordinară a Adunării Deputaților, se proclamă independența de stat a României. Derînd film amintirilor regăsim cuvintele de neuitat, rostite în Adunarea Deputaților de către mi-nistru de externe, Mihail Ghalăcianu : „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stă-tătoare..., sîntem o națiune liberă și indepen-dentă”. Dar neatințarea n-a fost cucerită doar prin intermediul vorbelor, ci, mai ales, al fa-țurilor de curaj și sacrificiu : Plevna, Grivita, Rahova, Smîrdan, Vidin — itinerarul jertfei de sînge romaneș, în inaltul ordin de zi, dat cu prilejul intrării în luptă a României, se spu-ne : „Drapelul sub care luptăm este în mijlo-cul vostru însăși imaginea Patriei. Urmă-țur, dăru, vitejeste, și cînd odată lăurii păci vor renverzi pe muntii și cîmpurile României, Pa-tria, cu recunoștință, va înscrie numele bravi-lor ei apărători pe frontispiciul edificiului in-dependenței române”. În preajma dezlănțurii atacului, comandantul Batalionului 2 din Re-gimentul 8 lînie, căpitănul Valter Mărăcineanu — intrat definitiv în istorie — îi scrie astfel mamei sale : „În momentul cînd vei primi această ultimă scrisoare, să știi că eu am în-cetat a mai exista. Mi-am dat viața pentru lu-

spontan sau trdnic, la o perfecțiune stilistică inconfundabilă : exact ceea ce Théon Van Gogh îi spunea torturului său frate : nu e destul ca o operă să fie bine făcută, totul e ca în-fr-o bună zi să fie sublimă... Căci dacă frumusețea fie e o conștință convulsivă și poezia Ioana Bălan e convulsivă în maximum, va salva lumea, nu e mai puțin adevărat că Frau Welt nu salvează de la uitare dect ceea ce e și desăvîșire frumose...”

Am crezut o vreme că talentul Ioanei Bălan e amintit, de o amare consumație, m-am temut chiar gîndindu-mă că, exasperată de nu-merosele eseuri editoriale, autoarea va aban-dona literatura (nu a făcut-o dect în parte, de elivă ani buni nu mai scrie dect în ger-mană) și am regretat mereu că nu mi-s stat în mîntă să-l decid pe vreun editor să-i pu-blice o carte.

Acum, după ce i-am recitat manuscrisele, știu că inepuzabilul talent al Ioanei Bălan are nevoie de o recunoaștere publică urgentă spre a nu evolua nefructuos, aberant...

Poetă blestemată de un dur dolorism sfîșietor, Ioana Bălan trebuie ajutată să rămînă autoare de limbă română...

Cezar Ivănescu

N.R. Manuscrisele trimise pentru această ru-brică nu se înapătesc. Manuscrisele nedactilo-grafiate nu se citesc.

Primăvara la MĂRȚISOR



Fănuș Neagu POVEȘTEA

În livada lui Tudor Arghezi poți spune, încă mai pot spune: locuiește în grădina curcubeului. Sub streșina casei, în cuburi de aur, pasărea liră ne va fi privind, mirată, cum fiecare din noi, kosit în locul unde desăvârșirea ia și chipul ramurei de cires înflorite, se joacă în gînd cu un miel, un țed și cu cinele Zdreanță, hrănindu-i cu jocuri de licurici, țipăt de cocori, zăgărnindu-i umbrele spre Nord și rouă picurată de pe maci. S-au apăs în candelă prunii, beașă ninsoasă năvălindă de-a noia turme norilor ne zăre, iar deasupra fîcărui cires aerul ia forma unui mic templu sau mai curînd a unui mic schit, melancolic lăsa din ieraria durerii, cuvîntul deschide ideea că stăpînului locului l-a smuls din nemărginita firă ce s-a îndulcescă destinul oamenilor resemnați în neizbindă

veacurilor, instituindu-l solemn și definitiv domn peste eternitățile vedydale. Aici, pe terasa cîntecului, cuvintele curale și cuminți au bătut la poartă și-au văzut, fericele, că li se deschide peretele și aproape toate dintre ele, rar să fi scăpat vreunul, au scîrpat împerechere cu formulele imprevizibile ale necunoscutului, schimbându-se în ploaie lozodnică, în apa vieții care aduce piine și minie, în vîntul-mamă a lerburilor, mamă a turbăciunii, stea de luturi aprinse cu frandafiri și fasonici. Aici și acum se simte Daemou, țese printre ciresii în floare, intru spaime și bogăția noastră, lînd clipa cînd omul se desprinde de sine și ca un inger al diavolilor ia ființă neliniștea croatoare, treapta cea dintîi și de per urmă a libertății. Vom reveni cu dragoste și cine se vor fi copt ciresii.

Petre Ghelmez

Șapte poeme în stil Haiku

lui Tudor Arghezi

Pași în universalitate

Ciresi în floare...
La Mărtisor, Arghezi
Scrie-n grai nipon.

Comemorare

Tăcut, pămîntul
Se-mbrace-n amintire...
O, crește frigul!

Prima albină

Din somn, din iarnă,
Pe urdinișul morții,
Inviază-o stea.

Toaca de la Mărtisor

O, neatință-!...
În poarta veșniciei
Ai putea să bați?

Absență

E dus stăpînul...
Crai nou coșete iarba,
Plînge-n locul lui.

Mormintele

Pierduți în clipă,
Cei doi vorbesc
de-o veșnicie...

Întîlniri la Mărtisor

Ne cheamă vîntul?
Prin lacrima lumini
Vin singuri poșii.



Sub penița epigramei

Ion I. Pavelescu scrie la „Literatură”, „Convorbiri critice”, „Flacăra”, catherine „Impotrivă” lui Cîntinat Pavelescu, fratele mai mare, și a prietenului acestuia, alt epigramist de faimă, Nigrim. Din această artă epigramistică, va descinde și nepotul Pavelesților, și el epigramist, Mircea Pavelescu, Ion I. Pavelescu se naște în 1889, la Rimnicu Sărat, unde trăiește și lucrează pînă în 1924. Într-o viață așa de scurtă nu va reuși să adune într-un volum producțiile umoristice. O va face postum publicistul și omul de cultură Octavian Moșescu, publicîndu-i voi „Epigrame și epitafuluri”, Rm. Sărat, 1932.

Reușite sînt „epitafulurile” lui Ion I. Pavelescu, în ele, cu o oarecare melancolie, umorul se îndreaptă spre personalitățile literare ale celor vizati. Să cităm cîteva: „Lui Nigrim (epitaful)” — „Zace-nici, în tîntiră / Un lipsit de duh, Nigrim: / Duhul lui a existat / Doar atunci, cînd și l-a dat” sau „Lui Radu Cosmin (epitaful)” — „Aici zace doar scheletul / În Cosmin, nu și poetul... / După cit s-a cercetat, / Bardul nici n-a existat!”

„Dar vestitul epigramist își exercită floarea și în epigrame de duh romantic cum ar fi în cea intitulată „Lui Cîntinat, care cere versuri unei domisoare” — „Pe cînd o incinta cu struna, / Prîvind chelia-i scîlțoșoară / Mă-ntrub: pe biata floare / Cum poate s-o-nălzească luna?”

Curios, Ion I. Pavelescu l-a prins în vîrfurile peniței și pe pastelistul neîntrecut Ion Pillat, pe care-l așază în antiteză cu Horia Furtună... Dar de aici răsare efectul umoristic, vizîndu-l în special pe al doilea, în epigramele „Lui Ion Pillat și Horia Furtună” — „Poezia lui Pillat, / Dacă vrei să-ți pară bună, / Trebuie neapărat / S-o citești pe-a lui Furtună”, sau în „Vice-versa” — „Poezia lui Furtună / Ca să fi se pară bună / Trebuie neapărat / S-o citești pe-a lui Pillat!”

Sigur că aceste „petarde de carton”, epigramele, au rămas ca bătrînele discursuri de ebonită de pe vremea lui Zăvoade sau Grigoraș Dinicu. Dar oricît de bună ar fi muzica de azi, ele reușesc să descrețească frunțile fără a fi deloc desuete, așa cum consideră unii. Așa se întîmplă și cu epigrama, care nu e o censură sau literatură, cum s-a crezut. Ba dimpotrivă, sînt mulți cititori însetați de epigrama bună, dovadă că ea se cultivă și azi cu destul succes.

George Andrei

Săptămîna culturii italiene, regiunea Abruzzo

Regatul program de manifestări a început luni, printr-o întîlnire a conducerei Uniunii Scriitorilor cu reprezentanții ai culturii italiene. La ora 12, la sediul Muzeului literaturii române, au vorbit Al. Botea, despre relațiile culturale italo-române din cele mai vechi timpuri pînă azi, Danilo D'Alessandro, despre regiunea Abruzzo în timpul lui D'Annunzio, Zoe Dumitrescu-Builingea, despre D'Annunzio ca deschizător de drumuri în literatură, și Sergio Cattani, care a remarcat profunzimea și autenticitatea relațiilor italo-române, ca și contribuția lor dezvoltare. S-a vizitat apoi, tot aici, expoziția de fotografii din Abruzzo. În după amiază aceleiași zile, a avut loc o întîlnire cu membri ai ACN-ului și vizionarea filmului „Anocentul” de Visconti, prezentat de Florin Potra. Precum și a documentarului „Păștorii din Abruzzo”, Marți, 3

Lumea constructorilor

Urmare din pag. 1

etc. Paul Pristavu are, el însuși, o viață de familie incertă, este divorțat, are un copil, pare nehotărît la un moment dat să se întoarcă sau nu la familia. Autorul nu forțarea nota: nu se va întîmpla, și în acest caz, împăcarea — inginerul se va recăsători cu o colegă mai tinăra care-l înțelege și-l sprijină în activitatea lui.

Interesantă este o altă categorie de personaje, cele care, după terminarea șantierului, se mută la un alt șantier. Sînt discuzii pentru alegerea noului loc de muncă, se invită unii pe alții în cutare loc, nucleul odată format nu se poate destrăma definitiv, mai nici unul nu se răzlește de grup în care s-a integrat, pleacă doi cite doi mai departe. Scollile de umănitare care se constituie pe marile șantieri au un rol foarte important în menținerea și continuarea unui spirit de muncă și de echilibru. Pavel Peres ne vorbește din interiorul unei asemenea scoli, în cunoștință de cauză: se simte că, în fond, cartea reprezintă o evocare a unui grup între membrii caruia autorul însuși este ușor detectabil.

În fine, categoria personajelor feminine din această carte reprezintă un grup distinct. La început, intrate brusc în rutina muncii grele de șantier, femeile riscă să-și piardă feminitatea, nu se mai îngrijesc de înfățișarea vestimentară și fizică, nu-și mai păstrează limbajul specific, etc. Un set de grup îi dă „ordin” unei depășiri să-și spele zilnic uniforma, să-și îngrijească fața și să-și impună a spune numai vorbe bune șoferilor care vin să încarce ciment de la balastiera ei. Se produce, astfel, un fel de minime ca-n basme: de sub chipul de om intrat în ritmurile rutiniere ale muncii în ve-

Radu Boureanu

Livada argheziană

Părea că o stranie iarnă se prelungea; și năsea ca într'un peisaj prerafaelit, ninsoare albă, caldă, moale acolo unde omiziile dădeau țircoale... Era o ninsoare de petale, cuminte, vă mai aduceți aminte, argheziană, argheziofobi, sau voi, împătîmiți de marea-i poezie, ecou vrăjii, lumină sîdefată, vie, sau voi cei de dincolo de morminte?

dacă ați aflat, în trecere, pe lingă timpul lui un gest să atîngă aura lui, să pot să vă pun semnul ființei în acest să-i zicem, poemă din primăvară prin această livadă a ciresilor lui, sub roata umbrei bătrînelui cires de lingă casă

pulsînd cu lumina petalelor pe masă, masa lui cea de taină în aerul deschis străpuns de acul de viespe al vorbei, odată de zborul aripii de vis.

A venit, acum, din resturi, cum venea cu străluminata ninsoare de nea lungă ciresului, vîbrînd pe aruna albinei armonia stîhorului, sub corărate bolii, în biserică livadă vor bate roșii limbi în clopote mărunte sunînd vegetala, sacra slujbă sub frunte că rămăseă mută, se pregătea de ducă pe dealul dimpotrivă minăstirea năducă...

Atunci, cînd el, pe nevăzute porunci, ieșea din livadă, urca în foisor să le așeze-n slove pe neaua foilor năduce la fereastra aripi hului cerului să lumineze clipa frumosului, misterului; venea atunci solul albina din livadă să-i zumzăie că radul e copt de stă să cadă...

Amîntitor, acum, peoă fără cuvinte e zborul în livadă tocînd peste morminte și la un solt de masa istorică, rotundă, e liniște mințită de umbre fără glas citînd pe fila vremii ce-n suflet le-a rămas: zvon vegetal de clopote mărunte, spus de peonă în cartea lui de suflet, livada argheziană.

Sub cireșii lui Arghezi

duminea trecută, într-o superbă zi de primăvară, la Mărtisorul lui Arghezi, și-au dat întîlnire fără nici un fel de protocol sau anunțuri prin zăre mulți iubitori ai poeziei. Festivalul poetic, să-l spunem așa, intitulat: „Bună dimineață, primăvară”, a avut loc sub cireșii arghezieni, acolo de unde multe dintre versurile și metaforele poetului au luat drumul posterității. Și au venit la întîlnire pe această insulă de poezie și verdeață, care se numește Mărtisor, scriitori și artiști din toate generațiile: Radu Boureanu, Ion Sofia Manolescu, Mircea Micu, George Pituș, Mihai Ungheanu, Nicolae Dan Frunteală, Constanța Buzea, Ioana Diaconescu, A.I. Zăinescu, Petre Ghelmez, Mihai Gavril. Dar lista continuă cu cei mai recentii premiați la concursurile de poezie studențești. Manifestarea fiind organizată de Muzeul Literaturii Române, directorul acestuia, criticul Nicolae Ciobanu, a știut să dea o notă aparte întregului spectacol. La toate acestea s-au mai adăugat prefața semnată de Fănuș Neagu cit și interpretările poemelor argheziene în lectura actorilor Cristina Tăcoi și Șerban Cantacuzino... Elevii prezenți în număr mare au oferit celor care au venit pînă la Mărtisor flori de primăvară, iar cireșii arghezieni au oferit petale... (Fotografii și text de Sorin Postolache).

REMEMORARI Craiu Munților (VI)

Și totuși? Cum arăta și ce spunea și cum acționa Avram Iancu în acele luni de primăvară ale anului 1848, 1849 și chiar mai tîrziu?

Ce fărmece adînc și ce însuflețire eludată transmitea el miilor de moși veniți să-l asculte la Adunarea de la Blaj din 15 mai 1848? Dar înainte de această dată, la 5 mai 1848, în chiar comuna natală, la Vidra de Sus, unde un înalt reprezentant al instanței camerale se deplasează, Avram Iancu adăugă la proclamația oficială (scrisă) pentru dobîndirea drepturilor legale, următoarea frază cu de sine putere: „Românul nu cerește libertatea de la unguri, națiunea română e destul de tare ca să-și cîștige libertatea luptînd!”

Puțină vreme mai tîrziu, la adunarea de la Blaj, luc de manifestare publică a dorințelor naționale, Avram Iancu, lînd dar înțelept, rostiea acea frază memorabilă care a trezit din încremenirea umilitoare și neînșufală în ostea moșilor adunați cu de bună voie din Apuseni: „Uitați-vă pe cîmp, românilor! Sîntem mulți ca cumuruzul brazilor, sîntem mulți și tari, că Dumnezeu e cu noi!”

Tot în primăvară, și tot în luna lui mai, după un an de lupte oșoitoare și nu fără de folos, cînd deputatul Dragoș cere depunerea armelor, la sugestia lui Kossuth, ținarul trimite din Muntii întregine cu autoritate: „Acesta nu se poate fiîndcă românii nu au motive de a se încrede în făgăduințe!”

Suprîns de neobișnuita solie trimisă de Kossuth acceptă, totuși, petraclarea unui așa-zis armistițiu în următoarele zile de convorbiri, dar atenția și instinctul său nu-l lădăscă. În fața portulii desure Marșul revoluției din Muntii vă sublinia acest presăntiment: „Pe cînd noi ne certăm, veni de la avanteposturile noastre știrea că Hatvani înaintărea cu puterea considerabilă spre Abrud. Eu întrebam pe Dragoș cum se poate așa ceva, deosebit armistițiu nu este denunțat și ce știe el despre acest lucru?”

El afirmă că nu știe nimica și nu voia să dea crezămînt curierului. Totuși s-a decis să scrie lui Hatvani. Peste o oră veni al doilea curier cu știrea surprinzătoare că Hatvani a și ajuns la hotarul Abrudului. Românii, care se aflau de față, intrăbură îndată pe Dragoș și însemnăză aceasta. El asigură din nou că nu știe nimic, întîrî însă pe onoare sa și chiar în numele guvernului maghiar, și în cazul în care ar întra Hatvani în oras, noi putem să fim fără nici o grijă, pentru că nu ni se va atînge nici un fir de păr din cap. Unii se liniștiră și se liniștiră, între alții și Butsanu și Dobru, cu însă (Iancu) plecău lînd de acolo și ajungînd la cartierul meu, încălecat și elergat în galop la Cimpeni!”

Pleca la Cimpeni pentru a simți pulsul armatei sale de moși, pentru a gîndi felul în care poate fi apărată inexpugnabila Cetate a Zărandului. Era în luna lui mai 1849...

De la Cimpeni îi trimite o mislăvă lui Dragoș (deputatul lui cu îndăozirî încerte), scriind scrib și revoltat în același timp, rînduri pe care nereticul sol nu le-a citit niciodată: „Îndemnul legăturii tale este așa de urtos cît nici Dumnezeu lăsa să judecăm oamenii nu poate să-l absoveze; să fi convins deplin că eu cred că Kossuth are membrii săi care lucrează pentru înmormintarea națiunii maghiare și tu ești

CONFABULE Un țaran trece strada

nar fi vrut să-l ia pe flu-său la oraș, la vîrul Grigore...
— Ce să fac cu el, acolo am treabă...

— Las' că nu cere țigă, e mare, zîseese însă nevastă-sa. Să vadă și el, n-a fost niciodată cu trenul...

— Si-l luase, deși îl văzuse pe al mic cum se hîlzește, știînd dinainte că i se va face și cheful ăsta...

— Mă, te las, dar să fii cuminte, îl zise. Bgețul însă nu-i răspunde și nici nu-l mulțumii, ci sări în brațele mamei-săi o pupă. Eh, așa se întîmplă cînd ai bătat, și ăla singurul. Au plecat dimineața, cu trenul, așa că pe la prînz au ajuns la vîrul Grigore. Cum se și așteptase, acesta nu era acasă — erau la servici și el și nevastă-sa — noroie însă o soacră-sa, care se mutase la ei odată cu nașterea copilului.

— Săru' mina, zise.

— Intrați, intrați.

— Știți, noi... am venit... c-am vorbit cu vîru-miu...

— Știu, știu, mi-a zis. Ei vin pe la cînci.

— Aha, n-am vrea...

CUMPĂNĂ Așchii

I. Poezia vizează iar critica este o stare de veghe — poate fi frumos pentru că ordonează, aparent, faptele literare — dar putem gîndi și poezia ca pe o stare de veghe continuă iar critica sînd pe marginea...

II. În căutarea timpului care vine.

III. Un poem poate fi recitat, memorat exact, sensibilitatea noastră are nevoie întocmai de expresia lui. Un roman nu poate fi memorat exact, recitat etc. (Cazul romanului lui Mateiu Caragiale memorat de solizitatori nu intră, acum, în discuție). Impresia pe care ne-o lasă lectura unui roman, bazată pe imanența textului, transcende materialul lingvistic. Și după lectura unei cărți de poezie se însinuează o stare psihologică în absența textului ca atare; și această stare comunică amintirile profunde ale unui text de proză.

IV. Revizuirea critice instituite de Lovinescu sînt în direcția legăturii cu adevăratele spirite literare. Un critic contemporan sau altul nu poate să scrie în afară de sine însuși, utilizează metoda alii de lax încet, în mai puțin de un deceniu, schimbarea totală a concepției literare ajunge a fi pusă sub semnul salvator al „revizuirii”. Deci, asemenea critici nu mai vizează completarea firească a viziunii literare ci schimbarea, modificarea ei integrală ca și cînd ar fi vorba, în cazul unui singur critic, de

Prestigiul realismului

titlul ales de mine ar viza scizunea morală a omului viu. Cum se este, acum, la o urmărită toată viața, Liviu Rebreanu sperînd și crezînd în moartea naturală a altor neadăvăruri puse în circulație de productiva mahala literară. Am în vedere, desigur, tensiunile creatorului, un „nemodern” mereu dorîndu-și altceva, împingînd — în numele lucidității crude — observația în imperonalizare, captînd lumina spirituală, glasul sufletului, întelegînd că viața iluzorie este singura autentică. Pendulînd între timpul iluziei și apăsările vieții, propunînd ficțiuni re-construite, cîntînd fraza care „să fixeze ritmul adevărat” (vestind intrarea în lumea ficțiunii), Rebreanu a înțeles că viața este nimicitoarea tuturor iluziilor. Acela viziune „pur realistă” (stimulînd — prin elanul pozitivist al unora — obsesia corespondențelor) suportă însă corectivul dezagregării organului. Circularitatea epoului, simetrismul, „corpul sferoid” al romanului lă-sînd impresia vieții eterne intră în stare de criză; Rebreanu descoperă insuficiența mijloacelor clasice, „lipsa centrului”, dizolvarea canoanelor de școală realistă și îmbină, în consecință, continuitatea de profunzime cu tranziția, minat de nevoia de înnoire. Voința creatoare, aflînd în lumea ficțiunii „o amintire vie” e atenată la „Ouiditatea vieții”, magma viului.

Liviu Rebreanu — considerat de unii exegeți o feudă ce le-ar aparține — rămîne într-o perpetuă actualitate problematică, deschis tuturor viziunilor și tuturor generațiilor, nelostovit de flora exegetică izbucnită pe solul fertil al Operei.

unul care în amotirea ta nu simți osteneala în săparea gropii aceiași națiuni. /.../ Eu dar, să știți, că de aici înainte numai cu mina armată îi voi țera și cu tine nîm. /.../ Acesta nu îl le scriu din țară și din pîsmă, fără din judecata mea. /.../ Adieu!”

Si a fost, cu adevărat, o scrisoare de adio.

Cu un an mai tîrziu, tot în primăvară, Avram Iancu începe un lung pelerinaj prin zona Zărandului, avînd punct de joncțiune orasul Craiova unde-l chemau interese politice urgente. Craiova, noștem vag modul în care a călătorit (povînd, probabil, de la Hălmegei) trezînd prin Siria (locul de captivitate al generalului Ehem) și oprîndu-se în localitatea aproape imediat următoare, Cuvîin. Din elib plecării sale din Muntii, fiecare pas îl era urmărit. Să dăm cuvînt scris documentelor... În conformitate cu ordinul emis /.../ în privința zvonului apariției lui Avram Iancu în acest comitat, prin prezenta dispun în mod răzuros, cu în caz că s-ar întîmpla să apară în Craiova la Cuvîin /.../ Veți nota numele celor care vor sosi /.../ iar pe cel solist să-l țineți sub supraveghere fără viavă!”

Evident că Avram Iancu, la acea dată și în acel an, reprezenta încă un pericol public în fața autorităților. „Din capul locului să luîm în așa fel mîsurile încît să se poată să se studieze întocmai ori să fie acela (locurile?) cu ușile închise!”

Cîteva fraze mai în josul acestei dispozițiuni dată de prefectura orasului Arad se prezintă: „.../ Pentru întezieră acestor adunări populare, vor fi întreprinse mîsurile împotriva lui, și să-i faceți cunoscut cu această ocazie că acestea pot fi cu consecințe triste asupra dînsului...”

Fără a ține cont de aceste eventuale friste consecințe, Avram Iancu ajunge, totuși, la Arad și după ce a lăsat în urmă un han care pomenește, brui, încercarea să ia legătura cu anumite personalități românești ale orasului.

Sosise (cică), într-un echipaj bizar, un fel de birică cu vizitii și era însoțit de persoane pe care nimeni nu la pomenește ca nume și identitate.

N-a stat mult la Arad. Poate o zi, poate două, poate trei. Hătîni și urmărit permanent de autoritățile vremii, se întoarce pe calea nu prea lungă spre Muntii însingurării sale, visînd, întocmai ca Horea, la sublima dorință de-a face din fînturile vechilor români o nouă „țară daco-romani”.

Ciudat echipajul descris de supraveghetorii timpului... El afirmă că venise într-o căruță lă-rămăscă trasa (ca să vezi) de palru egi, avînd alături două slujci sau cam așa ceva. Deci, înaintea dînsului se găsea un grup de spălmînt pentru oficialitățile care ordonau: „Dacă veți constata că în mod evident se adună grupuri de locuitori, sau eventual s-ar prezenta încă și din vecești și mai departă atunci în mod special, dar și în afară de aceasta, pînă cît durează prezența celui pomeneș, sînteli dator să mă anunțe despre cele petre-crete din două în două ore, prin călărași instruiți în acest scop...”

Ce țînar, ce frumos, ce neliniștit, ce viu, ce periculos, ce neavenit era Avram Iancu în lunile lui aprilie și mai ale anului 1848, 1849 și în luna mai învold, dină la sfîrșitul scurții și mistuitoare sale vieți.

Și totuși, cum arăta Avram Iancu în vremea cît era Craiu Munților?

Mircea Micu

— Intrați, intrați...
— Si băitina le făcu loc, ducîndu-se apoi în bucătărie să încălzească lapte pentru prunc. Si au intrat, cel mic cu frică, el o asemenea casă nu mai văzuse decît la televizor. Se repezi pe balcon și privi în jos, erau la ultimul etaj, dedesubt totul se vedea altfel, mai mic.

— Tată, strigă, vino să vezi!

— Ce să vadă, mă?

— Cum s-a micșorat lumea.

— Atit de sus nu se cătăreșă niciodată, așa că începu să țopăle de bucurie.

— Sînt, mă, cuminte! zise țîncă-său, trăgîndu-l de pe balcon înăuntru. Hal, să mergem!

— Unde să vă duceți? întrebă bătrîna din bucătărie, semn că nu-i uitase.

— Prin oraș, după cumpărături...

— Duceți-vă, duceți-vă, înconvînit din nevă-zut bătrîna, ca și cum ea holărise să plece cel dol, dar la cine să fiți înapoi, că Grigore doar ce vine, mîmănci și se culcă. Dacă aveți treabă...

— Nu, că nîm! mi-a zis cînd a fost pe acasă că m-ajută vă găsece ceva pe aici, un serviciu... Așa ca am venit, să ne mai sfătuiim...

— Aha, făcu nedumerită bătrîna. Și unde o să dormiți?

— La asta nu se gîndise nici el, nici nevastă-sa, cînd hotărîseră să-l plimbe pe cel mic să vadă orașul.

Julian Neacșu

— Intrați, intrați...
— Știți, noi... am venit... c-am vorbit cu vîru-miu...

— Știu, știu, mi-a zis. Ei vin pe la cînci.

— Aha, n-am vrea...

George Alboiu

Presă străină și războiul de independență

La scurt timp după evenimentele care au avut loc în 1848, dobândind poziția internă și externă, masele populare, având în frunte pe cei care au fost promotorii revoluției, au reușit, în ianuarie 1859, să realizeze mărețul act al unirii Moldovei cu Țara Românească...

ses și în ziarele ce apăreau în Franța, unul dintre corespondenții măturica că a fost „surprins de această armată română... soldații sunt frumoși, viguroși, sobri și devotați. Ofițerii știu bine meseria lor. Spiritul trupelor române este excelent”.

mai mult decât elogioase la adresa românilor, afirmându-se că „una din surprizele acestui război a fost neașteptata valoare și vitejie arătate de trupele române”...

Lirică cehoslovacă

VLADIMIR HOLAN

Oare ce citea?

Oare ce citea fata aceea în tramvai? Fîind în alara timpului, chipului și numelui avea doar sentimentul ce vibra atât de ardent...

Amintire

Soarele a dispărut cînd peste gunoi e o lampa de birou care, înaintea stingerii, încă luminează un salem prăpădit jos în stradă...

Traducere de Sorin Paliga

MIKULÁS KOVÁC

Perete

1. L-au scos în fața unui perete. Nu i-a lăsat să-i lege ochii, căci pînă-n ultimă clipă voia să vadă soarele...

JIRI ZÁČEK

Fata din sala de lectură

În carte ai făcut un semn cu umbra arătătorului, zîmbești, tu, copilul întimplării — care-i visul tău?

SPORT

Boboci de trandafir

Dați-mi voie să mă întorc puțin la meciul cu Spania. Data trecută am scris articolul pe genunchi, genunchii mei, prin părțile laterale, sint teou a găsit parcă numai golurile...

La 9 mai 1877, în fața Adunării deputaților, Mihail Kogălniceanu, în calitate de ministru de externe, afirma: „Domnii deputați. Sistem independent, sistem o națiune de sine stătătoare, nu am nici cea mai mică îndoielă și frică de a declara fața reprezentanților Națiunii că sistem o națiune liberă și independentă”.

Primele contacte cu inamicul înseamnă și primele victorii. După 27 august și mai ales după ce reduta Grivița I cade, la 30 august, în mina românilor, presa străină s-a ocupat și mai mult de învingătorii. Astfel, ziaristul Marcotti, corespondent al publicității italiene „Fanfulla”, menționa că „armata se bate bucuros, nu e un singur dezertor între soldații de rind, ofițerii nu mai pot de dorința de a se distinge”.

Înainte de Plevna să fie ocupată, o altă puternică fortăreață, importantă pentru de rezistență la armatele turce, cade în minile românilor. Este vorba de cucerirea Rahovei, victorie prin excelență românească, realizată în zilele de 7-9 noiembrie 1877. Noua victorie a contribuit la stringerea mai puternică a arcului din jurul Plevnei și în același timp a făcut să crească și mai mult prestigiul armatei române.

„Poporul român — scria Camille Farcy, corespondentul ziarului francez „La France” și „Le Constitutionnel” — beat de bucurie și plin de încredere, a sărbătorit proclamarea independentei”. Caracterizînd-o ca „marele eveniment al zilei”, ziarul „Lanterna” din Paris transmitea românilor, cu acest prilej, următoarea urare: „Urăm cu multă ardore, viață lungă, libertate, bravurii popor român”.

Cea mai importantă luptă la care a luat parte și armata română a avut loc în ziua de 30 august, zi care consemna cel de-al treilea atac asupra Plevnei. Românil trebuiau să cucerească reduta Grivița, despre care inițial se credea că este una singură, considerată „cheia Plevnei”.

Acțiunile militare desfășurate de trupele române-ruse spre sfîrșitul lunii noiembrie au dus la căderea Plevnei și capturarea întregii armate turce în fața de Osman Pasa. Și de această dată ostaii români au dat dovezi de vitejie ce au atras simpatia opiniei publice internaționale.

„Atenția ziaristilor a fost atrasă, mai întâi, de felul în care ostaii romani era pregătiți pentru luptă, cum privea el războiul, iar ulterior relațiile lor cu adevărat obiectivul de comportare a uniților românești în primele ciocniri cu armata turcă, capacitatea lor de luptă, victoriile obținute, ele luind înfățișarea unui adevărat elogi la adresa românilor”.

În luptele de la Nicopole, Grivița, Rahova, Plevna, Smirdan, Vidin, ostaii români au dat dovadă de un eroism pe care întreaga Europă a trebuit să-l recunoască. Trimișii ziarelor străine s-au simțit obligați să facă cunoscute opiniei publice că în această situație România, după cistigarea războiului, va avea un alt statut.

După lăuarea Plevnei au urmat alte victorii ale armatei române-ruse. Ele s-au numit Smirdan, Inova, Vidin, La 12 ianuarie în fostă cucerire Smirdanul și Inova. Victoria aceasta a avut, ca și cele anterioare, un puternic ecou în străinătate. „The Times”, din 23 ianuarie 1878, după ce lauda atacul puternic al dorobanților, sublinia că „românii au luat cu asalt reduta, discutîndu-se asupra faptului că, în realitate, Armata nu s-a săvîrșit fără pierderi, dar românii au reușit a gonii pe turci din toate uvrajele exterioare ale Vidinului, care este complet încercuit”.

O călătorie românească în jurul lumii: „Decebal Circumterra”

Cunoscut tinerilor prin cărțile sale de călătorii în țară și pe mări depărtate, la bordul ambarcațiunii „Hai-Iai-Iai” scriitorul Radu Theodoru se pregătește de nouă expediție, de această dată cu o tracterioasă ambiție: înconjurul lumii alături de alii cinci tovarăși de drum la bordul ambarcațiunii românești „Decebal”.

„Decebal” este un iaht clasic cu un catarg înalt de 11 m care poartă o velă rîndă, un foc și o trîncă, dotat cu un motor alutător Diesel de 45 C.P. are un deplasament de 10 tone în care se includ cele 2,5 tone ale leștului, o construcție robustă din metal, avînd lungimea de 11,5 m și lățimea de 3,9 m. Bine utilat tehnic, sperăm să-și onoreze numele. Este realizat după planurile de forme ale corpului de rîndul inginer Teodor Asimil, planuri de forme modificate și adaptate nevoilor noastre de inginerul navalist Ion Jeleș.

„Mai există și alteineva în afara acestui „echipaj de bază”? noutate la bord. Redactorul-operator al televiziunii Lăsa-lui Arădit care este un împătimit al mării și are la activ cîteva ambarcații finalizate cu filme de gen, cunoscut și din cartea lui Ion Preda „Expediția Dacia 2050”. Televiziunea română așteaptă de la noi un film-serial. Avem de asemenea și un membru de echipaj, terestru.

Se pare că în cazul scriitorului Radu Theodoru viața personală și opera stau într-o interdependență strînsă, cea dintîi condiționînd-o direct pe a doua. Mai exact scriitorul își creează deliberat momente de viață care să se sublinieze în carte. De la ciclul de romane „Biografie de război, biografie de pace” la ciclul „Cărțile Mării” și acum la acest fascinant proiect „Circumterra este un drum ciudat. Îi puteți explica?”

„Unde a fost construit? — La Oltenița, cu ajutorul șantierului naval din localitate. — Echipajul? — Echipajul de bază, cel care a contribuit la realizarea ansamblului de lucrări pregătitoare, este compus din Vasile Olteanu, secund și radio-amator, cunoscut din cărțile mele „Cruziera” și „Cruziera”, și în luptă cu „Meltemi” (va apărea anul viitor la „Albatros”) în viața cea de toate zilele maistrul energetician la Truseni de construcții industriale Oradea. Succesiv Sorin Trelea, profesor de biologie, pilot sportiv de performanță în zborul fără motor, la bord medic și biolog, împreună cu instructorul lui de zbor, pilot sportiv de performanță în zborul fără motor, Ioan Cheorghiu din Aeroportul de la Sibiu, și un medic veterinar, inginerul constructor, inginerul navalist Ion Jeleș, din Oltenița, inginer de bord și mecanic.

„Plecăm din portul Oltenița pe ruta: Oltenița — Cerneavodă — Dunăre-Marea Neagră — Tomis (Constanța) unde facem teste în nave și ultimele aprovizionări. Din Tomis plecăm pe ruta: Istanbul — Pireu — Malta — Gibraltar — Insulele Canare — Insulele Capului Verde — traversăm Atlanticul sub latitudinea de 10°N și prin Trinidad — Tobago — La Guayana (Venezuela) — Carthagina (Columbia) ajungem la Colon de unde prin canalul Panama iesim în Pacific. Executăm traversada Pacificului prin Galapagos, Marchize, Tuamotou, Tahiti, Noile Hebride, cu punct terminus în Port-Moresby, Noua Guinee. De aici prin strimtoarea Torres drumul traversează Marea Arafuru și Oceanul Indian cu escale în arhipelagurile Chagos și Seychelles. Dacă ne rămîne timp pînă la schimbarea musonilor, vrem să atingem Mombasa, în Kenya, și de aici să dublăm coasta africană pînă la cap Gardafui, de unde să ajungem la Aden. Din Aden în Marea Rosie, prin Suez la Alexandria (Egipt), poate Cairo, prin Creta, Rodhos, Dodecanez la intrarea în Dardanele unde considerăm că am încheiat drumul circumterestru. Acasă pe drum bine cunoscut, Escaloare? Cîi mai puțin. Ambitionăm să realizăm cel mai scurt timp pe ruta ecuatorială. Asta nu înseamnă că vom priva telespectatorul de imaginile unor lumi cu totul fermecătoare.

Circumterra este o premieră absolută și ea trebuie considerată ca atare. — O realizați singur? — Nu-am vocația solitudinii. Este efortul comun, de sacrificiu și competență a echipajului, este rezultatul entuziasmului cu care confratele meu Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, a îmbrățișat ideea, este concretizarea dotărilor obținute de la întreprinderi și instituții specializate din Capitală și din județele Călărași, Bihor, Suceava, există prin apartura de navigație, hărțile, Cărțile Pilot cu care am fost înzestrați de Ministerul Apărării Naționale și Departamentul Transporturilor Navale, există pentru că un club sportiv, „Electrică-București”, are tenacitatea să patroneze o secție de turism nautic. Iată că, fără să vreau, întrebarea mă scoate în social, în atitudine, acolo unde conservatorismul și burocratismul și sterilitatea intelectuală se bat cap în cap cu inteligența creatoare și inovativă și noui, cu avîntul și lipsa de prejudecăți. — Atunci cîteva cuvinte despre „Decebal”, echipaj, drum și ce credeți că ar interesa cititorii.



Rep. Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelată, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

REDACTIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 89 ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINTEI

SPORT

Boboci de trandafir

Dați-mi voie să mă întorc puțin la meciul cu Spania. Data trecută am scris articolul pe genunchi, genunchii mei, prin părțile laterale, sint teou a găsit parcă numai golurile...

în creștetul capului. Napolitanii din Gluilesti se plimbă, azi, cu dricul și descoperă cu talpa golă, că adevărul e învăluit în sîrmă ghimpată. O literă dezbrăcată de caracter îmi face semn că visim în jos pe apa simbele, la un loc cu puii de leu (n-am zis de lele) din malurile Buzului și zăvoaiele Argeșului.